

सातारा जिल्हा परिषद, सातारा
कृषि विभाग कडील माहिती
अधिकारी अधिनियम २००५
नुसार १ ते १७ नमुना प्रसिध्द करा
वयाची माहिती सन २०१६-१७

कलम ४(१)(ख)(१)

सातारा जि.प कृषि विभाग कार्यालयातील कार्य व कर्तव्य यांचा तपशील

कार्यालयाचे नांव	:- कृषि विकास अधिकारी, सातारा जिल्हा परिषद कृषि विभाग
कार्यालय प्रमुख	:- कृषि विकास अधिकारी जिल्हा परिषद सातारा
शासकीय विभागाचे नाव	:- कृषि विभाग.
कोणत्या मंत्रालयातील खात्याचे अधिनस्त	:- ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग
कार्यक्षेत्र	:- जिल्ह्यातील अकरा तालुके कराड, पाटण, खटाव, माण,जावली,सातारा,वाई,कोरेगाव,खंडाळा, महाबळेश्वर, फलटण
कार्यानुरूप	:- कृषि विषयक योजना राबविणे.
विशिष्ट कार्ये	:- कृषि विषयक योजना राबविणे.
विभागाचे ध्येय धोरण	:- ग्रामिण भागातील शेतक-यांना शेती विषयक तंत्रज्ञानाची माहिती उपलब्ध करून देणे कृषि विषयक जि.प.च्या विविध योजनांची अंमलबजावणी करणे
सर्व संबधित कर्मचारी	:- विभागीय कार्यालयातील कर्मचारी व अधिनस्त ११ पं.स.कडील कृषि अधिकारी व कृषि विस्तार अधिकारी
कार्य	:- ११ पं.स.च्या सहाय्याने जिल्ह्यातील कृषि विषयक योजना राबविणे.
कामाचे विस्तृत स्वरूप	:- शासनाकडील प्राप्त अनुदानातून जि.प.निधीतून कृषि विषयक योजना राबविणे
मालमत्तेचे तपशील	:- निरंक
उपलब्ध सेवा	:- ग्रामिण भागातील शेतक-यांना शेती विषयक तंत्रज्ञानाची माहिती देणे व सहाय्य करणे
कार्यालयीन दूरध्वनी व वेळ	:- दूरध्वनी क्र. ०२१६२-२३४१८६ वेळ सकाळी १०.०० ते सायंकाळी ५.४५ पर्यंत
साप्ताहिक सुटटी व विशिष्ट सेवेसाठी ठरविलेला वेळ	:- रविवार व दुसरा /चौथा शानिवार सुटटी.

कलम ४ (१)(बी) (II) नमुना - अ

सातारा जिल्हा परिषदेतील कृषि विभाग कार्यालयातील अधिकारी व कर्मचारी यांच्या अधिकारांचा तपशिल

अ.क्र	पदनाम	अधिकार - आर्थिक	कोणत्या कायदया/ नियम/शासन निर्णय/ परिपत्रकानुसार	अभिप्राय
१	कृषि विकास अधिकारी वर्ग १	वर्ग १,२ कृषि अधिकारी व वर्ग -३, ४ कर्मचारी यांचे वेतन व इतर भत्ते आर्हरण व संवितरण, गटा वमा,रजारोखीकरण मंजूर करणे, रक्कम रु.४०,०००/- पर्यंत वैद्यकीय प्रतिपुर्ती बिलांची मंजूरी देणे. निरुपयोगी साहित्याचे निर्लेखन रु.२०००/- पर्यंत,	जि.प.अधिनियम १९६१	

अ.क्र	पदनाम	अधिकार - प्रशासकीय	कोणत्या कायदया/ नियम/शासन निर्णय/ परिपत्रकानुसार	अभिप्राय
१	कृषि विकास अधिकारी वर्ग १	वर्ग १,२,३ व ४ कर्मचा-यांच्या किरकोळ व खास रजा मंजूर करणे,दिर्घमुदतीच्या रजा वर्ग१,२ ६० दिवसांपर्यंत व वर्ग ३,४ साठी १२० दिवसांपर्यंत मंजूर करणे,वर्ग२,३ व ४ च्या वार्षिकवेतन वाढी मंजूर करणे,सेवानिवृत्ती वेतन उपदान, अशंराशीकरण मंजूर करणे.संगणक प्रशिक्षणास मंजूरी देणे, अंपग भत्ता मंजूर करणे,भ.नि.नि.नापरतावा मंजूर करणे,	जि.प.अधिनियम १९६१ व मा.मु.का. अ.यांचेकडील अधिकार प्रदान आदेश क्र. आस्था२(२)/२१५ दि.१.४.२००९.	

अ.क्र	पदनाम	अधिकार - फौजदारी	कोणत्या कायदया/ नियम/शासन निर्णय/ परिपत्रकानुसार	अभिप्राय
१	कृषि विकास अधिकारी वर्ग १	----	----	----

अ.क्र	पदनाम	अधिकार - अर्धन्यायीक	कोणत्या कायदया/ नियम/शासन निर्णय/ परिपत्रकानुसार	अभिप्राय
१	कृषि विकास अधिकारी वर्ग १	----	----	----

कलम ४ (१)(बी) (II) नमुना - ब

सातारा जिल्हा परिषदेतील कृषि विभाग कार्यालयातील अधिकारी व कर्मचारी यांच्या अधिकारांचा तपशिल

अ.क्र.	पदनाम	अधिकार - आर्थिक	कोणत्या कायदया/ नियम/शासन निर्णय/ परिपत्रकानुसार	अभिप्राय
१	कृषि विकास अधिकारी वर्ग १	वर्ग १,२ कृषि अधिकारी व वर्ग -३,४ कर्मचारी यांचे वेतन व इतर भत्ते आर्हरण व संवितरण,	जि.प.अधिनियम १९६१ व मा.मु.का.अ.यांचे आदेश	

अ.क्र.	पदनाम	अधिकार - प्रशासकीय	कोणत्या कायदया/ नियम/शासन निर्णय/ परिपत्रकानुसार	अभिप्राय
१	कृषि विकास अधिकारी वर्ग १	अधिपत्याखालील वर्ग-१,२,३ व ४ कर्मचा-यांच्या रजा मंजूर करणे व वर्ग-३,४ कर्मचा-यांच्या बदल्या प्रस्तावित,निवृत्तीवेतन,सेवा उपदान अंशराशीकरण मंजूर करणे.	जि.प.अधिनियम १९६१ व मा.मु.का.अ.यांचे आदेश	

अ.क्र.	पदनाम	अधिकार - फौजदारी	कोणत्या कायदया/ नियम/शासन निर्णय/ परिपत्रकानुसार	अभिप्राय
१	कृषि विकास अधिकारी वर्ग १	----	----	----

अ.क्र.	पदनाम	अधिकार - अर्धन्यायीक	कोणत्या कायदया/ नियम/शासन निर्णय/ परिपत्रकानुसार	अभिप्राय
१	कृषि विकास अधिकारी वर्ग १	----	----	----

कलम ४(१)(ख)(४) नमुना (ब)

**सातारा जिल्हा परिषद येथील कृषि विभागातील अधिकारी व कर्मचारी
यांच्या
कर्तव्याचा तपशील.**

अ. क्रं.	पदनाम.	अधिकार	कोणता कायद्या /नियम/शासन निर्णय परिपत्रकानुसार.	अभिप्राय.
१.	कृषि विकास अधिकारी वर्ग १	१. सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांच्या कामाच्या जबाबदा-या ठरवून देणे. २. आजारपण व इतर कारण वगळता जिल्हा परिषदेच्या सभांना हजर राहणे व सभाध्यक्षांच्या परवानगीने सभेला आवश्यक माहिती पुरविणे. ३.जि.प.सभा विषय समिती व पंचायत समितीचे सभेला हजर रहाण्याचे अधिकार. ४.कोणत्याही कर्मचा-याकडून माहिती मागविणे. ५.वर्ग-३ व ४ कर्मचा-याच्या १२० दिवसापर्यन्तच्या रजा मंजूर करून तात्पुरती व्यवस्था करणे. ६.कोणत्याही कर्मचा-याकडून खुलासा मागविणे. ७. ग्रामीण कृषि विषयक कामावर देखरेख व नियंत्रण ठेवणे. ८.ग्रामीण ग्रामीण कृषि विषयक योजनेची कामे तातडीने होण्यासाठी कार्यवाही करणे. ९.अधिकारी व कर्मचारी यांचे गोपनीय अभिलेख लिहीण्याची कार्यपध्दती आखून देणे. १०. प्रशासन व लेखा विषयक कामकाजावर नियंत्रण ठेवणे. ११. शासनाने ठरविलेल्या इतर जबाबदा-या पार पाडणे.	१.म.जि.प.व पं.स. अधिनियम १९६१ मधील कलम ९५ २.मु.का.अ.अधिकार प्रदान आदेश. जा.क्रं. साप्रवि/ आस्था- २(२)/२१५/०९,दिनांक १/४/२००९.	
२	मोहिम अधिकारी वर्ग-२	गुंण नियंत्रण विषयक सर्व कामकाज	वरिष्ठांचे आदेशान्वये	
३	जिल्हा कृषि अधिकारी वर्ग-२	आस्थापना व लेखा विषयक कामकाज	वरिष्ठांचे आदेशान्वये	
४	जिल्हा कृषि अधिकारी (विघयो) वर्ग - २	विशेष घटक योजनेचे कामकाज	वरिष्ठांचे आदेशान्वये	
५	कृषि अधिकारी	सर्व योजनांचे कामकाज	वरिष्ठांचे आदेशान्वये	
६	कक्ष अधिकारी.	१.सर्व कार्यासनाचे पर्यवेक्षण व सर्वसाधारण प्रशासन. २.कार्यालयीन आवक/जावक नोंदवहया तपासणे, र वाक्षरी करणे. ३.कर्मचारी दप्तर तपासणी करणे. ४.पोस्टेज स्टॅम्प अे व बी रजिस्टर तपासणे. ५.अभिलेख वर्गीकरण तपासणे. ६.वरिष्ठ अधिकारी यांनी वेळोवेळी दिलेल्या सूचनांनुषंगाने कामकाज करणे. ७.गोपनीय पत्रव्यवहार पाहणे. ८.संपूर्ण कार्यालयीन प्रशासकीय नियंत्रण ठेवणे. ९.आस्थापना विषयक महत्वाच्या बाबींबाबत नियंत्रण/पर्यवेक्षण.	वरिष्ठांचे आदेशान्वये	

सर्व कार्यासने - वरिष्ठांनी वेळोवेळी सोपविलेली कामे व जबाबदा-या पार पाडणे

कलम ४ (१)(बी) (IV) नमुना - अ

नमुन्यामध्ये कामाचे प्रकटीकरण

संघटनांचे लक्ष वार्षिक

अ.क्र	काम कार्य	कामाचे प्रमाण (कामांची संख्या)	आर्थिक लक्ष माहे मार्च २०१६ अखेर खर्च रु.लाखात	अभिप्राय
१	जिल्हा वार्षिक योजना	११०२ हेक्टर	४.००	११०२ हेक्टर क्षेत्रावरील बटाटा पिकावरील करपा रोगाचे नियंत्रणासाठी शेतकऱ्यांना ५० टक्के अनुदानावर १६५१.५ k.g. कॉपर ऑक्झिक्लोराईड बुरशीनाशकाचे वाटप योजनेतर्गत १५-१६ मध्ये एकूण ५३१ बायोगॅस सयंत्राची उभारणी व २७१ शौचालय जोडणी, १ गवंडी व ५ लाभार्थी प्रशिक्षण वर्ग इ. चे साध्य झाले आहे.
२	राष्ट्रीय बायोगॅस विकास योजना	५३० सयंत्रे	५६.४० लाख	सन २०१४-१५ व सन २०१५-१६ मधील लाभार्थीना लाभ देणेत आला.
३	अ.जा.व नवबौद्ध शेतकऱ्यांना अर्थसहाय्य देणेची विशेष घटक योजना	११८५ लाभार्थी	३६३.००	शेती विषयक औजारे, आयुधे, इंजिन, विद्युत पंपसंच, ताडपत्री, बियाणे, इत्यादी योजनांचा लाभ देणेत आला आहे.
४	जिल्हा परिषद सेस योजना	-	२३०.००	

कलम ४ (१)(बी) (IV) नमुना - ब

कामाची कालमर्यादा ----- काम पूर्ण होणेसाठी

प्रत्येक कामाची कालमर्यादा-काम पूर्ण होणेसाठी निविदेतील अटी व शर्तीनुसार.

अ.क्र.	काम/कार्य	दिवस/तास पूर्ण करण्यासाठी	जबाबदार अधिकारी	तक्रार निवारण अधिकारी
१	जिल्हा वार्षिक योजनांतर्गत बटाटा पिका वरील करपा रोगाचे नियंत्रणासाठी शेतकऱ्यांना ५० टक्के अनुदानावर बुरशीनाशकाचे वाटप करणे.	आर्थिक वर्ष (एप्रिल २०१५ ते मार्च २०१६)	पंचायत समिती स्तरावरील कृषि अधिकारी व विस्तार अधिकारी (कृषि)	कृषि विकास अधिकारी, जि.प. व गट विकास अधिकारी संबंधित पंचायत समिती
२	राष्ट्रीय बायोगॅस विकास योजने अंतर्गत बायोगॅस सयंत्रांची उभारणी करणेसाठी शेतकऱ्यांना अनुदान देणे	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे
३.	अ.जा.व नवबौध्द शेतकऱ्यांना दारीद्रय रेषेचे वर आणणेसाठी अर्थसहाय्य देणेची योजना	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे
४.	जि.प.सेस निधी मधून कृषि उत्पादन वाढीसाठी शेतकऱ्यांना ताडपत्री, विविध कृषि औजारे, विद्युत पंपसंच, इंजिन, बियाणे इत्यादींचे अनुदानावर वाटप करणे.	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे
५.	कृषि निविडांचे विक्रीचे नवीन व नुतनीकरण परवाने मंजूर करणे.	जि.प.ला परिपूर्ण प्रस्ताव प्राप्त झाल्या नंतर ३० दिवसांचे आंत	कृषि विकास अधिकारी, जि.प., मोहीम अधिकारी, जि.प. व गुणनियंत्रण निरीक्षक पं.स.	वरीलप्रमाणे

कलम ४ (१) (ख)(V) नमुना (इ)

जिल्हा परिषद सातारा येथील कृषि विभाग कार्यालयातील उपलब्ध दस्तऐवजांची यादी

अनु क्रं	दस्तऐवजाचा प्रकार	विषय	संबंधित व्यक्ती/ पदनाम	व्यक्तीचे ठिकाण
१.	तांत्रिक शाखा	योजनाविषयक स्थायी आदेश संकलने, तांत्रिक प्रमाण नोंदवहया	कृषि अधिकारी	जिल्हास्तर
२.	आस्थापना	सेवापुस्तके, कर्मचाऱ्यांच्या रजा मंजूरी, वेतन बिले, कर्मचाऱ्यांचे गोपनीय अहवाल, सेवानिवृत्ती प्रकरणे त्या अनुषंगाने लाभ	कक्ष अधिकारी/ अधिक्षक	जिल्हास्तर
३.	लेखा विषयक बाबी व नोंदवहया	कामाची देयके पारीत करणे, लेखा नोंदवहया अदयावत ठेवणे	स.ले.अ	जिल्हास्तर
४.	भांडार शाखा	जंगम मालमत्ता व नोंदवहया	भांडारपाल	जिल्हास्तर

कलम ४ (१)(बी) (VIII) नमुना (अ)

**सातारा जिल्हा परिषदेच्या कृषि विभाग कार्यालयाच्या समितीची यादी प्रकाशीत
करणे**

अ.क्र.	समितीचे नाव	समितीचे सदस्य	समितीचे उद्दिष्टे	किती वेळा घेण्यात येते	सभा जनसामान्यांना खुली आहे काय ?	सभेचा कार्यवृत्तांत (उपलब्ध)
१	कृषि समिती	११	जिल्ह्यातील शेती व वषयक विकास कामांवर धोरणात्मक निर्णय घेणे. अंमलबजावणीस मान्यता देणे, अंमलबजावणीचा आढावा घेणे व जि. प. योजनांतर्गत लाभार्थी निवड करणे.	एका वर्षात कमीतकमी १२ वेळा	नाही	प्रत्येक सभा झालेपासून कार्यवृत्तांत लवकरात लवकर तयार केला जातो.

कलम ४ (१)(बी) (VIII) नमुना (ब)

**सातारा जिल्हा परिषदेच्या कृषि विभाग कार्यालयाच्या अधिसभांची यादी प्रकाशीत
करणे**

अ.क्र.	अधिसभेचे नाव	सभेचे सदस्य	सभेचे उद्दिष्टे	किती वेळा घेण्यात येते	सभा जनसामान्यांना खुली आहे काय ?	सभेचा कार्यवृत्तांत (उपलब्ध)
१	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक

कलम ४ (१)(बी) (VIII) नमुना (क)

सातारा जिल्हा परिषदेच्या कृषि विभाग कार्यालयाच्या परिषदांची यादी प्रकाशीत करणे

अ.क्र	परिषदाचे नाव	परिषदेचे सदस्य	परिषदेचे उद्दिष्टे	किती वेळा घेण्यात येते	सभा जनसामान्यांना खुली आहे काय?	सभेचा कार्य वृत्तांत (उपलब्ध)
१	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक

कलम ४ (१)(बी) (VIII) नमुना (ड)

सातारा जिल्हा परिषदेच्या कृषि विभाग कार्यालयाच्या संस्थेची यादी प्रकाशीत करणे

अ.क्र	संस्थेचे नाव	संस्थेचे सदस्य	संस्थेचे उद्दिष्टे	किती वेळा घेण्यात येते	सभा जनसामान्यांना खुली आहे काय?	सभेचा कार्य वृत्तांत (उपलब्ध)
१	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक

कलम ४(१)(बी) (XI)**कृषि विभाग जिल्हा परिषद सातारा कार्यालयाकडील अधिकारी/कर्मचारी यांची नावे व पत्ते / त्यांचे मासिक वेतन**

अ.क्र	पदनाम	कर्मचारी यांचे नांव	वर्ग	रुजू दिनांक	दूरध्वनी	एकूण वेतन
१	२	३	४	५	६	७
१	सहा प्रशासन अधिकारी	श्रीमती यु ए कुंभारे	३	२/७/२०१२	234186	५०३६८
२	कनिष्ठ प्रशासन अधिकारी	श्री एस जी चतुर	३	१०/८/२०१५	234186	४४१८५
३	कृषि अधिकारी	श्री ए बी काळे	३	६/८/२००९	234186	५५४४६
४	सहा.लेखा.अधिकारी	श्री के के बा वकर	३	१/७/२०१४	234186	४७६२०
५	वरिष्ठ सहाय्यक लेखा	श्री ए एम गोरे	३	१६/१२/२०१४	234186	३०१०१
६	वरिष्ठ सहा	श्री एस ए साळुंखे	३	१/६/२०१५	234186	३२२५४
७	वरिष्ठ सहा	श्री बी एस ननावरे	३	१/११/२०१५	234186	४६२२३
८	कनिष्ठ सहाय्यक	श्रीम ए बी धुमाळ	३	१/७/२०१४	234186	३०२८५
९	कनिष्ठ सहाय्यक	श्री सी एस मोरे	३	१०.६.२०१०	234186	२५७०५
१०	कनिष्ठ सहाय्यक	श्रीमती एस आर माने	३	२६/८/२०१४	234186	२२२४७
११	कनिष्ठ सहाय्यक	श्री ए बी लोखंडे	३	४/७/२०११	234186	२०९८७
१२	कनिष्ठ सहाय्यक लेखा	श्री के ए यादव	३	२१/१०/२०१४	234186	१८१०२
१३	वाहन चालक	श्री एस एच फरांदे	३	५/६/२००८	234186	३९१०५
१४	शिपाई	श्री व्ही जे कुंभार	४	५/६/२०११	234186	१७६९४
१५	शिपाई	श्री एन एस घायताडे	४	२३/६/२०१५	234186	२५९१५

—

कलम ४ (१)(बी) (XI)

दि.३१/३/२०१७ पर्यंत कृषि विभाग, जिल्हा परिषद सातारा या कार्यालयाचे मंजूर अंदाजपत्रक व खर्चाचा तपशिल यांची विस्तृत माहिती प्रकाशित करणे

अंदाजपत्रकाचा प्रतीचे प्रकाशन

अ.क्र	अंदाजपत्रकीय शिर्षाचे वर्णन	अनुदान रु.लाखात	नियोजित वापर (खर्च) रु.लाखात	अधिक अनुदान अ पेक्षित असल्यास रुपये लाखात	अभिप्राय
१	जिल्हा वार्षिक योजना २०१६-१७ अंतर्गत बटाटा पिकावरील करपा नियंत्रणासाठी शेतकऱ्यांना अनुदानावर बुरशीनाशकाचे वाटप करणे	४.४०	४.४०	०.००	कॉपर ऑक्झिक्लोराईड बुरशीनाशकाचे वाटप करणेची योजना राबविणेत येत आहे.
२	अ.जा.व नवबौद्ध शेतकऱ्यांना शेती सुधारणेसाठी अर्थसहाय्य देणेची विशेष घटक योजना	३९९.३०	३९९.३०	०.००	सन २०१५-१६ व १६-१७ मध्ये निवड झालेल्या लाभार्थींना पं.स.स्तरावरून योजनेचा लाभ देणेत येत आहे.
३	राष्ट्रीय बायोगॅस विकास योजना	---	---	०.००	सन २०१६-१७ साठी ६३५ बायोगॅस संयंत्र उभारणीचे लक्षांकाप्रमाणे कार्यवाही प्रगतीपथावर आहे.
४	जि.प.सेस योजना	२२५.००	२५५.००	०.००	वैयक्तिक लाभाच्या योजना प्रस्तावित करून अंमलबजावणी प्रगतीपथावर आहे.

कलम ४ (१)(ब)(XII) नमुना - ड

सातारा जि.प.येथील कृषि कार्यालयातील अनुदान कार्यक्रमांतर्गत लाभार्थ्यांची निवड वस्तुतः माहिती प्रकाशित करणे.

योजना कार्यक्रमांचे नाव

अ.क्र	लाभार्थ्यांचे नाव व पत्ता	अनुदान रक्कम	लाभाचे स्वरूप	निवड पात्रतेचे निकष	अभिप्राय
निरंक					

कलम ४ (१)(ब)(XV) नमुना - ड

सातारा जि.प.येथील कृषि कार्यालयात उपलब्ध सुविधांचा तक्ता प्रकाशित करणे. उपलब्ध सुविधा.

१. भेटण्याच्या वेळेसंबंधीची माहिती-सकाळी १०.०० ते सायंकाळी ५.४५ वा.पर्यंत
२. वेबसाईटविषयीची माहिती-उपलब्ध नाही.
३. कॉलसेंटर विषयक माहिती-
४. अभिलेख तपासणीसाठी उपलब्ध सुविधांची माहिती-उपलब्ध आहे.
५. कामाच्या तपासणीसाठी उपलब्ध सुविधांची माहिती-उपलब्ध आहे.
६. नमुने मिळण्याबाबत उपलब्ध सुविधांची माहिती-उपलब्ध आहे.
७. सूचना फलकांची माहिती-जि.प.च्या प्रवेशद्वारा समोर
८. ग्रंथालय विषयी माहिती-उपलब्ध आहे.

अ.क्र	सुविधांचे प्रकार	वेळ	कार्यपध्दती	ठिकाण	जबाबदार व्यक्ती/कर्मचारी	तक्रार निवारण
१	कार्यालयीन अभिलेख	१०.०० ते ५.४५	प्रशासकीय	कृषि विभाग जि.प.सातारा	कक्ष अधिकारी	जिल्हा कृषि अधिकारी

कलम ४ (१)(ख)

जिल्हा परिषद, सातारा येथील कृषि कार्यालयातील प्रशासकीय माहिती अधिकारी, सहाय्यक शासकीय माहिती अधिकारी/अपिलीय अधिकारी (तेथील लोक प्राधिका-यांच्या कार्यक्षेत्रातील)

यांची विस्तृत माहिती प्रकाशित करणे.

अ.शासकीय माहिती अधिकारी

अ. क्र	शासकीय माहिती अधिका-याचे नांव	पदनाम	कार्यक्षेत्र	पत्ता/फोन	ई-मेल	अपिलीय अधिकारी
१	श्री.पी व्ही प वार	जिल्हा कृषि अधिकारी जि प सातारा	जिल्हा क्षेत्र	कृषि विभाग जि. प.सातारा ०२१६२/२३४१८६		कृषि विकास अधिकारी जि प सातारा

अ.सहाय्यक माहिती अधिकारी

अ.क्र	सहाय्यक शासकीय माहिती अधिका-याचे नांव	पदनाम	कार्यक्षेत्र	पत्ता/फोन	ई-मेल	अपिलीय अधिकारी
	श्रीमती यु.ए.कुंभारे	कक्ष अधिकारी	जिल्हा क्षेत्र	कृषि विभाग जि. प.सातारा ०२१६२/२३४१८६		कृषि विकास अधिकारी जि प सातारा

अ.अपिलीय अधिकारी

अ.क्र	सहाय्यक शासकीय माहिती अधिका-याचे नांव	पदनाम	कार्यक्षेत्र	पत्ता/फोन	ई-मेल	अपिलीय अधिकारी
१.	श्री. सी.जी. बागल	कृषि विकास अधिकारी जि प सातारा	जिल्हा क्षेत्र	कृषि विभाग जि. प.सातारा ०२१६२/२३४१८६		कृषि विकास अधिकारी जि प सातारा

कलम ४(१)(ब)(IX)

कृषि विभाग जिल्हा परिषद सातारा या कार्यालयातील अधिकारी यांचे नावे व पत्ते /व त्यांचे मासिक वेतन

अ.क्र	पदनाम	कर्मचारी यांचे नांव	वर्ग	रुजू दिनांक	दूरध्वनी	एकूण वेतन
१	२	३	४	५	६	७
१	कृषि विकास अधिकारी जि प सातारा	श्री सी जी बागल	०१	६.६.२०१५	०२६२-२२७९२७	८३,११२/-
२.	जिल्हा कृषि अधिकारी	श्री पी व्ही प वार	०१	१.८.२०१४	०२६२-२२७९२७	८५,०५२/-
३.	जिल्हा कृषि अधिकारी (वि वघयो)	श्री एल एस पवार	०१	१७.१२.२०१३	०२६२-२२७९२७	५४,४३०/-
४.	मोहिम अधिकारी	श्री बी जे शेळके	०१	२५.१०.२०१३	०२६२-२२७९२७	७९,२९९/-

कलम ४ (१)(ख)(XII) नमुना - अ

सातारा जि.प.येथील कृषि कार्यालयातील अनुदान वाटपाच्या कार्यक्रमाची कार्यपध्दती सन २०१६-१७ या वर्षासाठी प्रकाशित करणे.

१. कार्यक्रमाचे नांव
२. लाभार्थीच्या पात्रता संबंधिताच्या अटी व शर्ती
३. लाभ मिळणेसाठी अटी
४. पात्रता ठरविणेसाठी आवश्यक असलेले कागदपत्र.
५. कार्यक्रामामध्ये मिळणा-या लाभांची विस्तृत माहिती.
६. वाटपाची कार्यपध्दती.
७. सक्षम अधिका-याचे नांव
८. विनंती अर्जासोबत लागणारे शुल्क.
९. इतर शुल्क.
१०. विनंती अर्जाचा नमुना
११. सोबत जोडणेत आवश्यक असलेल्या कागदपत्रांची यादी (दस्तऐवज/दाखले)
१२. जोड कागदांचा नमुना
१३. कार्यपध्दती संदर्भात तक्रार निवारणासाठी संबंधित अधिका-याचे पदनाम
१४. तपशीलवार व प्रत्येक स्तरावर उपलब्ध निधी
(उदा. जिल्हापातळी/तालुकापातळी/गावपातळी)
१५. लाभार्थी यादी खालील नमुन्यात .

टिप :- योजना निहाय सदर प्रपत्राची विस्तृत माहिती खालील तपशिलानुसार देण्यात येत आहे.

सातारा जिल्हा परिषद, सातारा
कृषि विभाग

----शेतकऱ्यांसाठी वैयक्तिक लाभाच्या योजना----

1) राष्ट्रीय बायोगॅस व खत व्यवस्थापन कार्यक्रम-

सदरची योजना केंद्र शासनाच्या अनुदाना मधून सन १९८२ पासून राबविली जात आहे. केंद्र शासनाच्या नविन व नवीकरणीय ऊर्जा विभागाचे मंत्रालयाचे दिनांक ३० जून २०१४ चे प्रशासकीय मंजूरी नुसार सदरची योजना १२ व्या पंचावर्षिक योजनेच्या उर्वरीत कालावधीसाठी सुधारीत अनुदान दराप्रमाणे राबविण्यात येत आहे.

योजनेचा उद्देश :

- स्वयंपाकासाठी बायोगॅस पुरविणे.
- एलपीजी व इतर पारंपारीक उर्जा साधनांचा वापर कमी करणे.
- एकात्मिक उर्जा धोरणात नमूद केल्यानुसार स्वयंपाकासाठी आवश्यक उर्जा मिळविणे.
- रासायनिक खतांचा वापर कमी करून सेंद्रीय खतांचा वापर करण्यास लाभार्थीना प्रवृत्त करणे.
- ग्रामीण भागातील स्त्रीयांचे जीवनमान सुधारणे व त्यांना होणारा त्रास कमी करणे.
- बायोगॅस संयंत्रास शौचालय जोडून ग्रामीण भागातील स्वच्छता राखण्यास मदत करणे.

अटी व शर्ती :-

- लाभार्थीकडे पुरेशा प्रमाणात जनावरे उपलब्ध असणे आवश्यक आहे.
- बायोगॅस संयंत्र उभारणीसाठी लाभार्थीकडे स्वतःच्या मालकीची जागा असणे आवश्यक आहे.
- शेतमजूर असल्यास ग्रामसेवकाचा दाखला घेणे बंधनकारक राहिल.
- शासनाने मान्यता दिलेल्या मॉडेलच्या संयंत्राची उभारणी करणे बंधनकारक आहे.

अनुदानाचा दर :- दि.८ मे २०१४ नंतर उभारणी होणाऱ्या संयंत्रासाठी केंद्र शासनाचे अनुदानाचे दर खालील प्रमाणे.

लाभार्थीची वर्गवारी	१ घन मीटर क्षमतेच्या बायोगॅस संयंत्रासाठी	२ ते ६ घन मीटर क्षमतेच्या बायोगॅस संयंत्रासाठी	बायोगॅस संयंत्रास शौचालय जोडणीसाठी
अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती वर्ग वारीतील लाभार्थीसाठी ढाती संयंत्र अनुदान	रु.७,०००/- प्रती संयंत्र	रु.११,०००/-प्रती संयंत्र	रु.१,२००/- प्रती संयंत्र
सर्वसाधारण वर्गवारीतील लाभार्थीसाठी प्रती संयंत्र अनुदान	रु.५,५००/- प्रती संयंत्र	रु.९,०००/-प्रती संयंत्र	रु.१,२००/-प्रती संयंत्र

लाभधारकाने सादर करावयाची कागदपत्रे :-

- शेतजमिनीचा खाते उतारा
- शेतमजुर असल्यास त्याबाबत ग्रामसेवकाचा दाखला
- बायोगॅस सयंत्र पुर्णत्वाचा दाखला
- यापुर्वी बायोगॅस सयंत्रासाठी लाभार्थीचे स्वतःचे नांवे अथवा घरातील इतर कोणत्याही व्यक्तीच्या नांवे शासकीय अनुदान घेतले नसल्याबाबतचे प्रतिज्ञापत्र.
- सयंत्र कार्यान्वित ठेवणेसाठी आवश्यक प्रमाणात दैनंदिन शेण-पाण्याचा वापर करणेचे लाभार्थीचे प्रतिज्ञापत्र.
- पंचायत समिती कडील अनुदान मिळणेबाबतचा विहित नमुन्यातील प्रस्ताव
- सयंत्र कार्यान्वित झाले नंतर सयंत्रासहीत लाभधारकाचा फोटोग्राफ

संपर्क :- योजने अंतर्गत बायोगॅस सयंत्र उभारणी करण्यास इच्छूक लाभार्थींनी ग्रामसेवक अथवा आपले तालुक्याच्या पंचायत समिती कार्यालयाचे गट विकास अधिकारी/सहायक गट विकास अधिकारी अथवा कृषि अधिकारी/विस्तार अधिकारी(कृषि) यांचेशी संपर्क साधावा.

२) राज्य पुरस्कृत फलोत्पादन पिक संरक्षण योजना

उद्देश :- सदरची योजना १०० राज्य पुरस्कृत असून सातारा जिल्ह्यास या योजनेमधून बटाटा पिकावरील करपा रोगाचे नियंत्रणासाठी ५० टक्के अनुदानावर कॉपर ऑक्झिक्लोराईड या बुरशीनाशकाचे शेतकऱ्यांना वाटापाची बाब मंजूर आहे. सदर बुरशीनाशकासाठी संबंधित पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी अथवा कृषि अधिकारी यांचेशी संपर्क साधावा.

३) अनु.जाती व नवबौध्द शेतकऱ्यांना दारीद्रय रेषेचे वर आणणेसाठी अर्थसहाय्य देणेची योजना

उद्देश : अनु.जाती व नवबौध्द शेतकऱ्यांच्या शेतीमध्ये सुधारणा करून त्यांना मिळणाऱ्या शेती उत्पन्नात वाढ करणे सदर वर्गवारीतील शेतकऱ्यांचा अर्थिक व सामाजिक स्तर उंचावणे.

योजनेच्या अटी व शर्ती :-

- लाभार्थी शेतकऱ्याजवळ त्याचे स्वतःचे नांवे ६ हेक्टर किंवा त्यापेक्षा कमी शेतजमिन आसावी.
- लाभार्थी हा अनु.जाती किंवा नवबौध्द जातीचा असावा.
- संबंधित लाभार्थीचे सर्व मार्गाने मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रूपये ५०,०००/- चे आंत असावे.
- शेतकरी स्वतः शेती विकासाची कामे हाती घेण्यास उत्सूक असावा.
- वैयक्तीक लाभार्थी निवडताना महीलांना प्राधान्य राहिल.
- राज्य शासनाच्या समाजकल्याण कार्यालयाकडून पॉवर टिलरचा लाभ घेतलेल्या अगर त्यासाठी निवड केलेल्या लाभार्थीस लाभ दिल्यापासून पुढील ३ वर्षे सदर योजनेचा लाभ घेता येणार नाही.

अनुदानाच्या बाबी :-

- जमिन सुधारणा,निविष्ठा,अवजारे,इनवेल बोअर,पंपसंच,पाईपलाईन,जुनी विहीर दुरुस्ती,नवीन विहीर, बैलजोडी, रेडेजोडी,बैलगाडी,शेततळे,तुषार/ठिबक सिंचन संच, ताडपत्री तसेच परसबाग इत्यादी बाबींसाठी अनुदान देय आहे.
- वरील बाबींपैकी जे लाभार्थी नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेणार आहेत अशा लाभार्थींना जास्तीत जास्त रू.१,००,०००/- कमाल मर्यादेपर्यंत तर नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेणार नाहीत अशा लाभार्थींना रक्कम रू.५०,०००/- कमाल मर्यादेपर्यंत वरील पैकी केवळ एका घटकांसाठी अनुदान देय आहे.
- जे लाभार्थी नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेणार आहेत त्यांना इतर बाबींचा देय राहणार नाही.
- सदर योजनेंतर्गत निवड झालेपासून दोन अर्थिक वर्षांपर्यंत लाभ देय राहिल.

योजने अंतर्गत मंजूर बाबी व कमाल अनुदान मर्यादा :-

अ.क्र.	मंजूर बाब	अनुदानाची टक्केवारी	अनुदानाची कमाल मर्यादा रू.
१	जमीन सुधारणा (१ हेक्टर मर्यादेत)	१००	मृद संधारण निकषानुसार रू.४०,०००/-
२	प्रात्याक्षिकासाठी निविष्ठा वाटप (१ हेक्टर मर्यादेत)	१००	रू.५,०००/- च्या मर्यादेत
३	पीक संरक्षण/शेतीची सुधारीत अवजारे	१००	रू.१०,०००/- च्या मर्यादेत
४	बैलजोडी/रेडेजोडी (स्थानिक बाजार भावानुसार)	१००	रू.३०,०००/- च्या मर्यादेत
५	बैलगाडी	१००	रू.१५,०००/- च्या मर्यादेत
६	जुनी विहीर दुरुस्ती	१००	रू.३०,०००/- च्या मर्यादेत
७	इनवेल बोअरिंग	१००	रू.२०,०००/-च्या मर्यादेत नाबार्डच्या निकषानुसार
८	पाईप लाईन	१००	रू.२०,०००/- च्या मर्यादेत ३०० मीटर पर्यंत नाबार्डच्या निकषानुसार
९	पंपसंच	१००	रू.२०,०००/- च्या मर्यादेत
१०	नवीन विहीर	१००	रू.१,००,०००/-च्या मर्यादेत रोहयो नुसार
११	शेततळे	१००	रू.३५,०००/- मृ.सं. निकषानुसार
१२	परसबाग-फलोत्पादन विभागाच्या निकषानुसार	१००	रू.२००/-प्रती लाभार्थी
१३	तुषार/ठिबक सिंचन संच	१००	रू.२५,०००/- प्रती हे.
१४	ताडपत्री	१००	रू.१०,०००/- च्या मर्यादेत

४)गुण नियंत्रण योजना :-

उद्येश :- शेतकऱ्यांना दर्जेदार व गुणवत्तायुक्त कृषि निविष्ठांची उपलब्धता करून देणे, कृषि निविष्ठा विक्री केंद्रास, भाजीपाला रोपवाटीका तसेच हाऊस होल्ड पेस्ट कंट्रोल साठी किटकनाशके विक्री परवाना देणेसाठी कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना परवानादाता अधिकारी घोषित केलेले आहे. कृषि निविष्ठांची गुणवत्ता व दर्जा तपासणे, भेसळीला आळा घालणे, शेतकऱ्यांची खते/बियाणे/किटकनाशके यांचे बाबत फस वणूक होऊ नये तसेच कृषि निविष्ठांचा काळाबाजार होऊ नये यासाठी जिल्ह्यात राज्य शासनाचा कृषि विभाग व जिल्हा परिषदेचा कृषि विभाग या यंत्रणेच्या अधिनस्त जिल्हा, उपविभाग व तालुका स्तरावर गुणनियंत्रण निरीक्षक कार्यरत आहेत. खालील अधिकारी यांना गुणनियंत्रण कामकाजासाठी गुणनियंत्रण निरीक्षक म्हणून घोषित केलेले आहे.

राज्य शासनाचा कृषि विभाग		जिल्हा परिषदेचा कृषि विभाग
जिल्हास्तर	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, जिल्हा गुणनियंत्रण निरीक्षक (पुर्णवेळ)	कृषि विकास अधिकारी, मोहीम अधिकारी, जिल्हा कृषि अधिकारी (सामान्य)
उपविभागस्तर	उपविभागीय कृषि अधिकारी, तंत्र अधिकारी	---
तालुकास्तर	तालुका कृषि अधिकारी	पंचायत समिती कडील ज्येष्ठतम कृषि पदवीधारक कृषि अधिकारी

खते, बियाणे व किटकनाशक परवाना बाबतची :- चेकलिस्ट

1. [Online Application Form.\(www.mahaagriiqc.gov.in\)](http://www.mahaagriiqc.gov.in) (खत नविन व नुतनीकरणासाठी फॉर्म-"A1", बियाणे नविनसाठी-फॉर्म "A" व नुतनीकरणासाठी-फॉर्म "C" किटकनाशक नविनसाठी-फॉर्म "VI" व नुतनीकरणासाठी-फॉर्म "VII") पुर्ण भरलेला.
2. परवाना फी चलन (www.gras.mahakosh.gov.in/echallan).
3. वजन काटा पावती.
4. शेती अधिकारी यांचा जागा पाहणी दाखला (FORMA -IV) मध्ये आवश्यक.
5. वस्तुअधिनियमाखाली शिक्षा झाली नाही याबाबतचा दाखला.
6. जागेचा नकाशा (नकाशामध्ये गावातील शाळा, मंदिर, ग्रामपंचायत, इत्यादी महत्वाचे ठिकाणापैकी एका ठिकाण त्यामध्ये दिसावे.)
7. ग्रामपंचायत/नगरपालीका नाहरकत प्रमाणपत्र (सरपंच व प्रशासकीय अधिकारी यांच्या दोघांचाही स्वाक्षरीसह)
8. जागेचा उतारा ग्रामीण भागासाठी ग्रामपंचायत नमुना नंबर ८ व शहरी भागासाठी नगरपालीका उतारा अ जोडून दयावा.
9. जागा भाड्याची असल्यास मुळ मालकाचे १००/- च्या स्टॅप पेपरवर लेखी आवश्यक (तहसीलदारासमोर केलेले अपीडेटिव/नोटरी आवश्यक)

१०. उगमप्रमाणपत्र दिनांक, डीलरचे नाव, परवाना नंबर व अंतीम मुदत, परवानाधारकाची स्वाक्षरी, व मुदतीत असलेली.
११. सहकारी संस्था असलेस संस्थेचा ठराव व सहाय्यक निबंधक यांचे शिफारस पत्र.
१२. परवानाधारकाचे पॅनकार्ड/आधारकार्ड ची झेरॉक्स प्रत.
१३. नविन परवाना असल्यास परवाना धारकाचे १००/- च्या स्टॅप पेपरवर हमीपत्र आवश्यक.
१४. परवाना नुतनीकरण असल्यास या कार्यालयामार्फत देण्यात आलेल्या परवान्याची झेरॉक्स प्रत.
१५. खत व बियाणे परवाना नुतनीकरणासाठी मागील ३ वर्षांची व किटकनाशकासाठी मागील २ वर्षांची उलाढाल आवश्यक.
१६. किटकनाशके व खत उत्पादन,विक्री साठवणुक प्रदर्शन यासाठी परवाना घेण्यासाठी केंद्रशासनाने दि. ०५/११/२०१५ मध्ये आवश्यक शैक्षणिक अर्हता निश्चित केली असून बंधनकारक राहिल. त्याचा गोष वारा खालीलप्रमाणे..

किटकनाशके व खत उत्पादन,विक्री,साठवणुक,प्रदर्शन साठी परवाना घेण्यासाठी आवश्यक शैक्षणिक अर्हता

अ.क्र.	किटकनाशक परवाना प्रकाराचा तपशिल	केंद्र शासनाचे दि.७/११/२०१५ चे किटकनाशक अधिसूचने नुसार आवश्यक शैक्षणिक अर्हता
१	टेक्नीकल ग्रेड असलेल्या किटकनाशकाचे उत्पादन करणे.	अर्ज करणाऱ्या व्यक्तीकडे किंवा त्याने नेमणूक केलेल्या कर्मचाऱ्याकडे रसायनशास्त्राच्या स्नातकोत्तर पदवीसह पी.एच.डी. किंवा अभियांत्रिकी रसायनशास्त्राची पदवी आवश्यक आहे.
२	किटकनाशकाचे फॉर्म्युलेशन उत्पादन करणे	अर्जदार कृषि रसायनशास्त्राचा पदवीधर असावा.
३	किटकनाशकांची विक्री,साठवणुक किंवा प्रदर्शित करणे,वितरीत करणे	अर्जदार व्यक्ती किंवा नेमणूक केलेल्या कर्मचाऱ्याकडे कृषि किंवा जैव रसायनशास्त्र किंवा बायोटेक्नॉलॉजी किंवा लाईफ सायन्स किंवा रसायनशास्त्र किंवा वनस्पतीशास्त्र किंवा प्राणशास्त्र या विषयाची पदवी असावी.
टिप : तथापी दि.७/११/२०१५ चे अधिसूचने पुर्वी उत्पादन परवाना असणाऱ्या व्यक्तीने दि.७/११/१५ पासून पुढील २ वर्षांच्या कालावधीत लागू असलेली शैक्षणिक अर्हता मिळविणे आवश्यक आहे.		
अ.क्र.	खत परवाना प्रकाराचा तपशिल	केंद्र शासनाचे दि.१०/१०/२०१५ चे खताबाबत अधिसूचने नुसार आवश्यक शैक्षणिक अर्हता
१	खत विक्री करणे,साठवणुक करणे,वितरण करणे	मान्यताप्राप्त विद्यापीठ किंवा संस्थेची बी.एस.सी. (कृषि) पदवी किंवा
		मान्यताप्राप्त विद्यापीठ किंवा संस्थेची बी.एस.सी. (रसायनशास्त्र) पदवी किंवा
		मान्यताप्राप्त विद्यापीठ किंवा संस्थेची कृषिशास्त्र विषयातील पदवीका किंवा
		कृषि निविष्टा विषयक कमीत कमी ६ महीन्यांचा किंवा National Institute of Agricultural Extension Management (MANAGE),National Institute of Plant

	Health Manangement (NIPHM) शासन मान्यताप्राप्त संस्थेचा अभ्यासक्रमाचे प्रमाणपत्र.
	टिप:- नोदणीकृत कृषि सहकारी संस्था आणि राज्य पणन महासंघ यांना वरील अटी लागू नाहीत परंतु वरील शैक्षणिक अर्हता प्राप्त व्यक्तीची नेमणूक करणे आवश्यक आहे.
	टिप:- दि.१०/१०/२०१५ रोजीच्या अधिसूचनेपुर्वी ज्या खत विक्रेत्यांना विक्रीप्राधिकारपत्र वितरीत केलेले आहे त्या अर्जदारास वरील अटी व शर्तीचे बंधन विक्रीप्राधिकारपत्राच्या नुतनीकरणावेळेस असणार नाही.

कृषि निविष्ठा परवाना फी व मुदत नविन व नुतनीकरणासाठी :-

निविष्ठा	नविन (रु)	नुतनीकरण (रु)	लेट फी कालावधी	लेट फी (रु)
खत(किरकोळ)	४५०	४५०	१ महिनापर्यंत	६०
खत(होलसेल)	२२५०	२२५०	१ महिनापर्यंत	७५
बियाणे	१०००	५००	१ महिनापर्यंत	५००
किटकनाशक	३००	३००	१ महिनापर्यंत	३०
			२ महिनापर्यंत	६०
			३ महिनापर्यंत	९०
पेस्ट कंट्रोल	३००	३००	१ महिनापर्यंत	३०
			२ महिनापर्यंत	६०
			३ महिनापर्यंत	९०

कृषि निविष्ठा गुणवत्तेच्या तक्रारी बाबत

➤ बियाणे/खते/किटकनाशके तालुका स्तरीय तक्रार निवारण समितीची रचना बियाणे

अ.क्रं	समितीचे सदस्य	समितीतील हुद्दा
१.	उप विभागीय कृषि अधिकारी	अध्यक्ष
२.	तालुका कृषि अधिकारी (संबंधित तालुका)	सदस्य
३.	कृषि विद्यापिठ/कृषिसंशोधन केंद्र/कृषि विज्ञान केंद्र प्रतिनिधी	सदस्य
४.	महाबिज प्रतिनिधी	सदस्य
५.	कृषि अधिकारी पंचायत समिती(संबंधित तालुका)	सदस्य सचिव

➤ तक्रारी नंतर करावयाची कार्यवाही

- शेतक-यांची तक्रार तालुका कृषि अधिकारी यांचेकडे करावी. व अशी तक्रार प्राप्त होताच तसे उप विभागीय कृषि अधिकारी यांना तात्काळ कळवावे.
- उ. वि. कृ. अ. यांनी ७ दिवसांचे आंत क्षेत्रीय भेट आयोजित करावी.
- अशा भेटीकरीता कंपनी प्रतिनिधी व विक्रेता यांना लेखी पत्राने उपस्थित राहणे बाबत कळवावे.

- शेतक-यांकडे खरेदीच्या पावत्या आहेत अशी खात्री करून विहित प्रपत्रात पंचनामा करावा. व त्याती प्रत कंपनी प्रतिनिधी व विक्रेत्याला देण्यात यावी.
- तपासणी वेळी कंपनी प्रतिनिधी व तक्रारदार शेतक-याची साक्ष घेणे बंधनकारक असते.
- तक्रार असलेल्या बियाणे लॉटचा नमुना घेऊन तो अधिसूचित प्रयोगशाळेतून तपासून घ्यावा.

नविन रासायनिक खते, बियाणे, किटकनाशक व पेस्ट कंट्रोल परवान्यासाठी ऑनलाईन ॲप्लीकेशन बाबतची माहिती

परवानाचे ऑनलाईन ॲप्लीकेशन करण्यासाठी प्रथम www.mahaagriqc.gov.in या साईटवर जावे.

नविन परवाना साठी [Dealer Licence](#) येथे क्लिक करावे.

[Dealer Licence](#) येथे क्लिक केल्यानंतर

[Apply Online](#)

१. या विंडोवर [License Type](#) मध्ये [Retail Delar \(ADO District Level\)](#) क्लिक करून.
२. [त्यानंतर Authority](#) मध्ये [Satara Select](#) करून [Submit](#) या बटनावर क्लिक करावे.

[Apply Online](#)

१. या विंडोवर परवाना फी बाबतचा तपशील पाहून [Submit](#) या बटनावर क्लिक करावे.

[Application for New Insecticide Dealer \(Selling\) license](#)

१. नविन परवाना असल्याने [New Comer](#) मध्ये [Yes](#) करावे.
२. त्यानंतर [Company Information \(Ex. Privat, Co Operative\)](#) आवश्यक त्या ठिकाणी क्लिक करावे
३. तसेच [Purpose of license \(Ex. Agriculture, House Hold, Pest Control\)](#) मध्ये योग्य त्या ठिकाणी क्लिक करावे.

४. त्यानंतर Name मध्ये दुकानाचे नाव टाईप करावे.
५. Address box मध्ये FORMA-IV मधील मिळकत नंबर टाकावा. आवश्यक त्या ठिकाणी दुकानाचा Address, Phone No., Mobile No., Email Id, Vat No., Tan No., Pan No., नमुद करावे.
६. तदनंतर प्रोप्रायटर बदलची माहिती (पुर्ण नाव, वय, शिक्षण, हुद्दा, पॅनकार्ड नंबर, आधार कार्ड नंबर, प्रोप्रायटरचा पत्ता सर्व नमुद करावे)
७. पुर्ण माहिती भरल्यानंतर युजर नेम व पासवर्ड नव्याने तयार करावा.
८. I Accept terms and conditions या key वर क्लिक करुन शेवटी Security Code टाकावा व ही विंडो Submit करावी.

Place of Business (SALES)

१. जर Application for New Insecticide Dealer (Selling) license हया विंडो मधील ऑफीस अॅड्रेस व सेल्स अॅड्रेस सारखाच असेल तर Same as registered office Address येथे क्लिक करावे अन्यथा.
२. New Address या वर क्लिक करुन त्यामधील विचारलेली पुर्ण माहिती भरावी व सदरची विंडो Submit करावी.

Place of Business (STORAGE)

१. जर Application for New Insecticide Dealer (Selling) license हया विंडो मधील ऑफीस अॅड्रेस व गोडावुन अॅड्रेस सारखाच असेल तर Same as registered office Address येथे क्लिक करावे किंवा विक्रीचा पत्ता आणि गोडावुनचा पत्ता एकच असल्यास Sales Address वर क्लिक करावे. यापेक्षा जर गोडावुनचा पत्ता वेगळा असल्यास.
२. New Address या वर क्लिक करुन त्यामधील विचारलेली पुर्ण माहिती भरावी व सदरची विंडो Submit करावी.

Details of Responsible Persons

१. जर [Application for license](#) हया विंडो मधील Proprietor Information आणि [Responsible Persons](#) हे दोघेही एकच असल्यास [Is same as Applicant Details](#) या वर क्लिक करावे.
२. [Responsible Persons](#) हे दुसरी व्यक्ती असल्यास [New Details](#) या वर क्लिक करावे.
३. [Responsible person Residential Address](#) मध्ये [Firm, Applicant, Office](#) यापैकी जो पत्ता असेल त्यावर क्लिक करावे. अन्यथा पत्ता जर नविन असेल तर [New Details](#) या वर क्लिक करुन सदरची विंडो Submit करावी.

[Details of Responsible Persons](#)

१. जर संबंधीत निविष्ठाचे आपणाकडे या व्यतिरीक्त परवाने असल्यास त्या विंडो मध्ये Yes [वर क्लिक करुन त्या परवानाची माहिती त्यामध्ये समाविष्ट करावी.](#)

[Source of Supply Insecticide Form](#)

१. यामध्ये उगमप्रमाणपत्राची माहिती भरावी. त्यात प्रथम उत्पादित कंपनीचे नाव, त्या कंपनीचा उत्पादनाचा परवाना क्रंमाक नमुद करावा.
२. त्यानंतर डिलर संबंधीची माहिती भरावी. त्यामध्ये डिलरचे नाव व संबंधीत डिलरचा परवाना क्रंमाकाचा समावेश करावा.
३. जर परवानात एकच उगमप्रमाणपत्र असल्यास सदरची विंडो Submit करावी. एकपेक्षा जास्त उगमप्रमाणपत्र असल्यास Do you want to add more Source of supply येथील Yes [वर क्लिक करुन त्या परवानात जास्त उगमप्रमाणपत्र समाविष्ट करुन सदरची विंडो Submit करावी.](#)

[Online Payment Form Entry](#)

१. पेमेंट करतेवेळी www.gras.mahakosh.gov.in/echallan या साईटवर जावे.
२. साईटवर गेल्यानंतर पुढील प्रमाणे पेमेंट करावे.

Select option shown in blue circle

Government Receipt Accounting System

GRAS

Finance Department, Government of Maharashtra

मराठी

Categories

Pay Without Registration

New Registraton

Search Challan

Login

User Name

Password

Login

Cancel

Forgot Password? [Click Here](#)

[FAQ | User's Guide](#)

[Contact Us](#)

Welcome to GRAS Website!

Finance Department (FD), Government of Maharashtra, has decided to receive payments electronically. e-payment is a mode of payment in addition to the conventional methods of payment offered by the Government of Maharashtra. The acceptance of on-line payment of Maharashtra State's Taxes through the internet portals of various banks have been developed, without having any implication on the existing procedure of the executive and accounting agencies of the Department. **To avail of this facility the taxpayer is required to have a net-banking account with any of the banks listed by the government on this site.**

- This is a 24x7 facility and citizen can make the payment any time of the day.
- On-Line Filing of single challan form facilitates minimum fields of the challan to be filled.
- Instant online receipts for payment made and instant online banks transaction number becomes available.
- One can pay personal taxes as well as behalf of the firm, company and others.

Government Receipt Accounting System
Finance Department, Government of Maharashtra

GR/

Select e-Payment option (if not Selected) Select option COMMISSIONERATE OF AGRICULTURE

Make Payment Logout

Payment Mode: e-Payment Payment Across Bank Counter (Cash/Cheque) Payment Through NEFT

e - Challan Form ID {SELECT}

Department *	COMMISSIONERATE OF AGRICULTURE	Tax ID	SD12344
Payment Type *	CROP HUSBUNDARY	Licence / Loan / Case / Permits no.	
Scheme Name *	(04010161) - LICENCE FEES FOR SALE OF SEEDS	PAN	
District *	PUNE	Name *	Agro Seva Kendra
Office Name	AGR DEV OFFICER PUNE	Block No./Premises	
Period (Year) *	2013-2014	Locality/Road	
ONE TIME/ADHOC		Area/City	
Object	Licence Fees	PIN	
Amount	50	Remarks	
Total Amount	50.00		
Select Bank *	BANK OF MAHARASHTRA		

* Marked Fields are Compulsory

Select Scheme as per respective licence as-1) LICENCE FEES FOR SALE OF SEEDS (for Seed Licence)

३. याप्रमाणे पेमेंट करावे व Procced Without Payment येथील मध्ये Yes वर क्लिक करुन त्या परवानाची माहिती त्यामध्ये समाविष्ट करावी व सदरची विंडो Submit करावी.

List of documents to be submitted with application

१. जे कागदपत्र परवानाच्या प्रस्तावा सोबत जोडलेले आहेत त्या कागदपत्राच्या समोर क्लिक करुन सदरची विंडो Submit करावी.

Confirmation of Application Details

१. या विंडोमध्ये पुर्ण माहिती चेक करण्यासाठी दिसून येईल. त्यामध्ये काही चुक किंवा माहिती अपुर्ण असल्यास या विंडोमधुन त्याची दुरुस्ती करावी व सदरची विंडो Confirm करावी.

Online Integrated Licence Management System

१. या विंडो मधील Click here to Genrate application forms यावर क्लिक करुन Application forms ची प्रिंट काढावी.

टिप :- सातारा जिल्हातील खते, बियाणे व किटकनाशक परवानाधारकाची माहिती

<https://mahaagriqc.gov.in> या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

➤ खरीप हंगाम सन २०१५ सनियंत्रणासाठी जिल्हास्तरीय समिती स्थापन करणेबाबत...

अ.क्रं.	अधिका-याचे नांव	हुद्दा	पथकातील हुद्दा	दुरध्वनी/भ्रमणध्वनी क्रमांक
१	श्री.जे.पी.शिंदे	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी सातारा	अध्यक्ष	०२१६२/२३४१८६ ९४२३०३२९९६
२	डॉ.सी.जी.बागल	कृषि विकास अधिकारी जिल्हा परिषद सातारा	सदस्य	०२१६२/२३४१८६ ९८२२४३८५४८
३	श्री.जी.बी.काळे	कृषि उपसंचालक, जि.अ.कृ.अ.कार्यालय सातारा	सदस्य	०२१६२/२३४१८६ ९४२०४८७२०१
४	श्री.बी.जे.शेळके	मोहिम अधिकारी, जिल्हा परिषद सातारा	सदस्य सचिव	०२१६२/२३४१८६ ९४२३९६४००५
५	श्री.आर.एस.शेळके	जिल्हा गुणवत्ता नियंत्रण निरीक्षक, सातारा	सदस्य	०२१६२/२३३८३६ ७५८८३८४६३९

➤ खरीप हंगाम सन २०१५ निविष्ठा पुरवठा/गुणनियंत्रण संदर्भात जिल्हास्तरीय भरारी पथक स्थापन करणेबाबत...

अ.क्रं.	अधिका-याचे नांव	हुद्दा	पथकातील हुद्दा	दुरध्वनी/भ्रमणध्वनी क्रमांक
१	डॉ.सी.जी.बागल	कृषि विकास अधिकारी जिल्हा परिषद सातारा	पथक प्रमुख	०२१६२/२३४१८६ ९८२२४३८५४८
२	श्री.बी.जे.शेळके	मोहिम अधिकारी, जिल्हा परिषद सातारा	सदस्य सचिव	०२१६२/२३४१८६ ९४२३९६४००५
३	श्री.पी.व्ही.पवार	जिल्हा कृषि अधिकारी जिल्हा परिषद सातारा	सदस्य	०२१६२/२३४१८६ ९४२३०३३९३९
४	श्री.आर.एस.शेळके	जिल्हा गुणवत्ता नियंत्रण निरीक्षक, सातारा	सदस्य	०२१६२/२३३८३६ ७५८८३८४६३९
५	श्री.नरेंद्र सिंग	सहाय्यक नियंत्रक वैधमानशास्त्र सातारा	सदस्य	०२१६२/२३२१४३ ९४२०६६०४३०

➤ जिल्हा स्तरावर गुणनियंत्रण कक्ष स्थापन करणेबाबत

अ.क्रं.	अधिका-याचे नांव	हुद्दा	पथकातील हुद्दा	दुरध्वनी/भ्रमणध्वनी क्रमांक
---------	-----------------	--------	----------------	-----------------------------

१	श्री.बी.जे.शेळके	मोहिम अधिकारी, जिल्हा परिषद सातारा	सदस्य सचिव	०२१६२/२३४१८६ ९४२३९६४००५
२	श्री.पी.व्ही.पवार	जिल्हा कृषि अधिकारी जिल्हा परिषद सातारा	सदस्य	०२१६२/२३४१८६ ९४२३०३३९३९
३	श्री.आर.एस.शेळके	जिल्हा गुणवत्ता नियंत्रण निरीक्षक, सातारा	सदस्य	०२१६२/२३३८३६ ७५८८३८४६३९
४	श्री.ए.बी.लोगंडे	कनिष्ठ सहाय्यक कृषि विभाग, जि.प.सातारा	सदस्य	०२१६२/२३४१८६ ९४२२०३९३४२

➤ **जिल्हा स्तरावर निविष्ठा उपलब्धता व तक्रार निवारण कक्ष स्थापन करणेबाबत...**

अ.क्र.	अधिका-याचे नांव	हुद्दा	पथकातील हुद्दा	दुरध्वनी/भ्रमणध्वनी क्रमांक
१	श्री.बी.जे.शेळके	मोहिम अधिकारी, जिल्हा परिषद सातारा	सदस्य सचिव व	०२१६२/२३४१८६ ९४२३९६४००५
२	श्री.पी.व्ही.पवार	जिल्हा कृषि अधिकारी जिल्हा परिषद सातारा	सदस्य	०२१६२/२३४१८६ ९४२३०३३९३९
३	श्री.ए.बी.काळे	सहाय्यक जिल्हा कृषि अधिकारी जिल्हा परिषद सातारा	सदस्य	०२१६२/२३४१८६ ९४२३८६१६४७
४	श्री.ए.बी.लोगंडे	कनिष्ठ सहाय्यक कृषि विभाग, जि.प.सातारा	सदस्य	०२१६२/२३४१८६ ९४२२०३९३४२

५) पिकस्पर्धा :-

उद्योग :- कृषि उत्पादन करताना शेतकऱ्यांमध्ये जास्तीत जास्त चुरस निर्माण होऊन कृषि उत्पादनात वाढ करणेसाठी सन १९५९-६० पासून राज्यात पिकस्पर्धांचे आयोजन करण्यात येत आहे.

योजनेमध्ये सहभागासाठी अटी व शर्ती :-

- शेतकऱ्याचे स्वतःचे नांवे शेतजमिन आवश्यक व सदरची शेतजमिन स्वतः कसत असणे आवश्यक.
- कोणत्याही पातळीवरील स्पर्धेमध्ये ज्या स्पर्धकास भाग घेऊन बक्षिस मिळालेले नसेल अथवा ज्यांनी स्पर्धेतून रीतसर माघार असेल तर त्यांना पुन्हा त्याच पातळीवर त्याच हंगामासाठी त्याच पिकासाठी बक्षिस मिळेपर्यंत भाग घेता येतो.
- ज्या स्पर्धकाने स्पर्धेत २ रा किंवा ३ रा क्रमांकाने बक्षिस मिळविले असेल अशा स्पर्धकास पुन्हा त्याच पिकाचे स्पर्धेसाठी रीतसर भाग घेता येईल.

- सतत दोन वर्षे पुरेशा प्रमाणात अर्ज प्राप्त न झाल्यास स्पर्धा होऊ न शकल्यास अशावेळी स्पर्धेसाठी अर्ज करून सहभाग घेतलेल्या स्पर्धकास ती पातळी वगळून त्यापुढील पातळीवरील स्पर्धेसाठी सहभाग घेऊ शकेल.
- एकाच वेळी एकाच पिकासाठी दोन वेगवेळ्या पातळीवरील स्पर्धेमध्ये भाग घेता येणार नाही.
- स्पर्धकाचे वारसदारास स्पर्धेसाठी आवश्यक असणारी पात्रता ही वारसा हक्काने प्राप्त होऊ शकणार नाही.
- स्पर्धा पूर्ण होणेसाठी त्या स्पर्धेमधील किमान ६ स्पर्धकांच्या पिकांची कापणी होणे आवश्यक आहे.

➤ पिक स्पर्धेसाठी प्रवेश शुल्क

अ.क्र	पातळी	रुपये
१.	पंचायत समिती पातळी	२०/-
२.	जिल्हा परिषद पातळी	४०/-
३.	राज्य पातळी	६०/-

➤ विविध पातळीवरील बक्षिसाची रक्कम

पातळी	१ ला क्रमांक	२ रा क्रमांक	३ रा क्रमांक
तालुका पातळी	रु.२५००/-	रु.१५००/-	रु.१०००/-
जिल्हा पातळी	रु.५०००/-	रु.३०००/-	रु.२०००/-
राज्य पातळी	रु.१००००/-	रु.७०००/-	रु.५०००/-

निरनिराळ्या पातळीवरील पिक स्पर्धा आयोजन व परीक्षण समिती रचना :-

अ)पंचायत समिती पातळी :-

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१	पंचायत समितीचे सभापती	अध्यक्ष
२	पंचायत समितीचे उपसभापती	सदस्य
३	गट विकास अधिकारी	सदस्य
४	तालुका कृषि अधिकारी	सदस्य सचिव
५	कृषि अधिकारी,पंचायत समिती.	सदस्य
६	मंडल कृषि अधिकारी.	सदस्य
७	पंचायत समितीने तालुक्यातील प्रगतशील शेतक्यामधून नियुक्त केलेला एक प्रगतशील शेतकरी (ही निवड दोन वर्षानी करावी.)	सदस्य

ब)जिल्हा परिषद पातळी :-

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१	जिल्हा परिषद अध्यक्ष	अध्यक्ष
२	मुख्य कार्यकारी अधिकारी	सदस्य
३	जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी	सदस्य
४	कृषि विकास अधिकारी	सदस्य सचिव
५	जिल्हा परिषदेच्या कृषि समितीने जिल्हयातील प्रगतशील शेतक-यातून नियुक्त केलेला एक प्रगतशील शेतकरी (ही निवड दोन वर्षानी करावी.)	सदस्य

क)राज्य पातळी :-

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१	विभागीय आयुक्त	अध्यक्ष
२	विभागीय कृषि सह संचालक	सदस्य सचिव
३	विभागातील जेष्ठ जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	सदस्य
४	कृषि विकास अधिकारी (संबंधीत जिल्हयाचे)	सदस्य
५	प्रगतशील शेतक-यापैकी दोन प्रतिनिधी.	सदस्य

द)कृषि पुरस्कार :-

उद्योग :-

शेती मध्ये उल्लेखनिय काम करणाया शेतकयांना बहूमान मिळावा या उद्देशाने शासनामार्फत डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न पुरस्कार, वसंतराव नाईक कृषि भूषण पुरस्कार, कृषिभूषण सेंद्रीय शेती पुरस्कार, वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी पुरस्कार, उद्यान पंडीत पुरस्कार तसेच महीला शेतकयांना जिजामाता कृषिभूषण पुरस्कार व कृषि क्षेत्रातील पत्रकारीतेकरीता वसंतराव नाईक शेतीमित्र पुरस्कार इत्यादी पुरस्काराने सन्मानित करण्यात येते.

- कृषि पुरस्काराचे प्रकार:-
१. वसंतराव नाईक कृषि भूषण पुरस्कार
 २. वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ पुरस्कार
 ३. वसंतराव नाईक कृषि मित्र पुरस्कार
 ४. जिजामाता कृषि भूषण पुरस्कार
 ५. डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न पुरस्कार
 ६. डॉ. जे. के. बसू सेंद्रीय शेती पुरस्कार

१. वसंतराव नाईक कृषि भूषण पुरस्कार परीक्षण व निरीक्षण समिती खालील प्रमाणे :-

➤ जिल्हास्तर समिती

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	अध्यक्ष
२.	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	सदस्य
३.	प्रकल्प संचालक (आत्मा)	सदस्य

४.	कृषि विकास अधिकारी जि.प. सातारा	सचिव
----	---------------------------------	------

➤ **विभागस्तर समिती:-**

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	विभागीय कृषि सह संचालक	अध्यक्ष
२.	विभागीय पशुसंवर्धन सह संचालक	सदस्य
३.	मुख्यालयाचे, जिल्हयाचे जिल्हा अधिक्षक कृषि विकास अधिकारी	सदस्य
४.	विभागीय पणन अधिकारी	सदस्य
५.	संबंधित कृषि विद्यापिठाचे संचालक (विस्तार)	सदस्य
६.	वि.कृ.स.स. यांचे कार्यालयातील जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	सदस्य सचिव

➤ **आयुक्तलय स्तर समिती**

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	आयुक्त (कृषि)	अध्यक्ष
२.	कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)	सदस्य
३.	कृषि संचालक (फलोत्पादन)	सदस्य
४.	कृषि संचालक (मृद संधारण)	सदस्य
५.	कृषि संचालक (आत्मा)	सदस्य
६.	कृषि संचालक (गुणनियंत्रण)	सदस्य
७.	व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ	सदस्य
८.	संचालक महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद	सदस्य
९.	आयुक्त पशुसंवर्धन	सदस्य
१०.	संबंधित कृषि सह संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)	सदस्य सचिव

निकष

- कृषि क्षेत्रात संघटनात्मक कार्यकरणा-या व्यक्तीला किंवा गटाला किंवा संस्थेला पुरस्कार देणेत प्रास्ता वीत करण्यात यावे.प्रास्तावीत गटाने किंवा संस्थेने केलेले कार्य संपूर्ण राज्याला दिशादर्शक असावे.
- प्रपत्रामध्ये माहिती देताना संबंधित शेतक-यांचे ई-मेल, वेबसाईट इत्यादी बाबींचा समावेश करुन त्याचे कार्य व कार्यक्षेत्र हा मुद्दा विचारात घेणेत यावा.
- प्रपत्रामध्ये माहिती देताना शेतक-यांचा आधारकार्ड नंबर व बँकेचा खाते क्रमांक यांसह त्यांची पाश्वभूमी, शिक्षण केलेले कार्य त्यामुळे इतर शेतक-यांना झालेला फायदा या तपशिलासह संबंधितांनी शासन/कृषि क्षेत्रात सहभाग असणे आवश्यक आहे.
- शासकीय किंवा शासन अंगीकृत व सहकार संस्था(उदा.स्थानिक स्वराज्य संस्था, कृषि विद्यापिठे) यांच्या आस्थापनेवर काम करणारे किंवा सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाही. तसेच केंद्रशासनाकडून किंवा राज्य शासनाकडून किंवा अंगीकृत संस्थेकडून कोणत्याही प्रकारचे नियमित मानधन घेणारी संस्था किंवा व्यक्ती पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाही.
- संबंधिताने पूर्वी घेतलेल्या पुरस्काराचा तपशील, तसेच कृषि विभागाकडून किंवा इतर विभागाकडून मिळालेल्या पुरस्काराचा तपशील प्रमाणपत्रासह सादर करणे आवश्यक आहे.
- संबंधितानी जिल्हा पोलीस अधिक्षक यांच्या स्वाक्षरीचा चारित्र्याचा दाखला मूळ प्रतीत सादर करणे आ वश्यक आहे.

- ७) जिल्हास्तरीय समितीने प्रत्यक्ष कार्यक्षेत्रास भेट देवून संबंधिताने केलेल्या कार्याची खात्री करून प्रस्ताव निकषाप्रमाणे योग्य असल्यासच प्रपत्रामध्ये शिफारशीसह अभिप्राय द्यावेत. यामध्ये संबंधित शेतक-यांनी कृषि विकास, विस्तार, सामुहिक कृषिपणन व्यवस्थापनासाठी प्रयत्न केले आहेत काय. याबाबत सी वस्तर अभिप्राय असणे आवश्यक आहे.
- ८) वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ पुरस्कार प्राप्त शेतक-याबाबतच कृषि भूषण पुरस्कारासाठी प्रस्ताव सादर करावा.
- ९) शासनाकडून दिल्या जाणा-या दोन पुरस्कारामधील अंतर किमान ५ वर्षा इतके असावे.
- १०) संबंधिताकडून ते शासन किंवा शासनअंगीकृत संस्थेमध्ये नोकरी करत नसलेबाबत रु. १००/- च्या स्टॅम्पवर प्रतिज्ञापत्र घेणेत यावे.

३. वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ पुरस्कार परीक्षण व निरीक्षण समिती खालील प्रमाणे:

➤ तालुकास्तरीय समिती -

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	सभापती पंचायत समिती	अध्यक्ष
२.	मंडल कृषि अधिकारी	सदस्य
३.	पशुधन अधिकारी	सदस्य
४.	कृषि अधिकारी पंचायत समिती	सदस्य
५	तालुका कृषि अधिकारी	सदस्य सचिव

➤ जिल्हास्तरीय निवड समिती-

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	जिल्हा कृषि विषयक समितीचे सभापती	अध्यक्ष
२.	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	सदस्य
३.	प्रकल्प संचालक (आत्मा)	सदस्य
४.	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	सदस्य
५.	कृषि विकास अधिकारी जिल्हा परिषद	सदस्य सचिव

➤ विभागीय स्तरावरील समिती

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	विभागीय आयुक्त (महसूल)	अध्यक्ष
२.	विभागीय कृषि सहसंचालक	सदस्य
३.	विभागीय कृषि सहसंचालक (पशुसंवर्धन)	सदस्य
४.	अधिक्षक कृषि अधिकारी(वि.कृ.स.सं.यांचे कार्यालय	सदस्य सचिव

निकष

- १) प्रस्तावासोबत सर्व कागदपत्रे जसे ७/१२, उतारा,जिल्हा पोलीस, अधिक्षक यांचेकडुन चारित्र्य निर्दोष दाखल्याची मुळप्रत इत्यादी सर्व कागदपत्रे असणे आवश्यक आहे. अन्यथा प्रस्ताव विचारात घेतला जाणार नाही. याची सर्वस्वी जबाबदारी जिल्हास्तरीय समितीची राहिल.
- २) एकापेक्षा जास्तवेळा शेतीनिष्ठ म्हणून शेतक-याची निवड केली जाणार नाही याची खात्री करुन घ्यावी. तसेच सदर शेतकरी एखादया संस्थेकडुन अगर शासनाकडून मानधन किंवा निवृत्ती वेतन घेत नाही याची खात्री करुन तसे अभिप्राय दयावेत.
- ३) दोन्ही गटाचे बाबतीत ५ किंवा त्याहून जास्त सालदार ठेवलेल्या शेतक-यांची शिफारस करु नये.
- ४) प्रत्येक गटास ज्या तीन शेतक-यांचा प्रस्ताव पाठविला जाईल त्या शेतक-यांचे तीन पासपोर्ट साईज तीन छाया चित्रे टाचणी न लावता पाकीटात घालुन छायाचित्राच्या मागे सुवाच्छ अक्षरात नाव, गाव, तालुका, जिल्हा व गटाचा (सर्वसाधारण/अदिवासी)उल्लेख करुन पाठवावेत.
- ५) प्रस्तावित शेतक-यांचे संपुर्ण नाव पत्ता प्रस्तावामध्ये प्रथम दर्शनी सुवाच्छ अक्षरात लिहावा. प्रस्तावात अचुक/संपुर्ण नाव न लिहले गेल्यास सन्मानपत्र,परिचयपुस्तिका ,ओळखपत्र यामध्ये चुकीचे नाव लिहले जाऊ शकेल. ही बाब कृपया लक्षात घ्यावी.
- ६) पहिल्या तीन क्रमांकाच्या परिचय लेख (थोडक्यात)स्वतंत्रपणे तयार करुन स्वता: पाठवावेत.त्या शेतक-यांनी केलेली पीकविषयक कामगिरी,जमिन सुधारणा, सुधारीत बियाणे,किटकनाशके यांचा वापर जोडधंदा, कंपोस्ट व रासायनिक खताचा वापर/गोबर गॅस प्लॅन्ट तसेच त्यांनी मागील तीन वर्षा मध्ये काढलेले पिकनिहाय हेक्टरी उत्पादन झालेला फायदा इ. मुद्याचा समावेश असावा.
- ७) शासनाकडून दिल्या जाणा-या दोन पुरस्कारामधील अंतर किमान ५ वर्षा इतके असावे.

३. वसंतराव नाईक शेतीमित्र पुरस्कार परीक्षण व निरीक्षण समिती खालील प्रमाणे:-

➤ जिल्हास्तर समिती

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	अध्यक्ष
२.	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	सदस्य
३.	प्रकल्प संचालक (आत्मा)	सदस्य
४.	कृषि विकास अधिकारी जि.प. सातारा	सदस्य सचिव

➤ विभागस्तर समिती:-

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	विभागीय कृषि सह संचालक	अध्यक्ष
२.	विभागीय पशुसंवर्धन सह संचालक	सदस्य
३.	मुख्यालयाचे, जिल्हयाचे जिल्हा अधिक्षक कृषि विकास अधिकारी	सदस्य
४.	विभागीय पणन अधिकारी	सदस्य
५.	संबंधित कृषि विद्यापिठाचे संचालक (विस्तार)	सदस्य
६.	वि.कृ.स.स. यांचे कार्यालयातील जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	सदस्य सचिव

➤ आयुक्तालयस्तर समिती

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	आयुक्त (कृषि)	अध्यक्ष
२.	कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)	सदस्य
३.	कृषि संचालक (फलोत्पादन)	सदस्य
४.	कृषि संचालक (मृद संधारण)	सदस्य
५.	कृषि संचालक (आत्मा)	सदस्य
६.	कृषि संचालक (गुणनियंत्रण)	सदस्य
७.	व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ	सदस्य
८.	संचालक महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद	सदस्य
९.	आयुक्त पशुसंवर्धन	सदस्य
१०.	संबंधित कृषि सह संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)	सदस्य सचिव

निकष

- १) कृषि क्षेत्रात संघटनात्मक कार्यकरणा-या व्यक्तीला किंवा गटाला किंवा संस्थेला पुरस्कार देणे त प्रास्तावीत करण्यात यावे. प्रास्तावीत गटाने किंवा संस्थेने केलेले कार्यसंपूर्ण राज्याला दिशादर्शक असावे.
- २) प्रपत्रामध्ये माहिती देताना संबंधित शेतक-यांचे ई-मेल, वेबसाईट इत्यादी बाबींचा समावेश करून त्याचे कार्य व कार्यक्षेत्र हा मुद्दा विचारात घेणे त यावा.
- ३) प्रपत्रामध्ये माहिती देताना शेतक-यांचा आधारकार्ड नंबर व बँकेचा खाते क्रमांक यांसह त्यांची पाश्चिमाती, शिक्षण केलेले कार्य त्यामुळे इतर शेतक-यांना झालेला फायदा या तपशिलासह संबंधितांनी शासन / कृषि क्षेत्रात सहभाग असणे आवश्यक आहे.
- ४) शासकीय किंवा शासन अंगीकृत व सहकार संस्था (उदा. स्थानिक स्वराज्य संस्था, कृषि विद्यापिठे) यांच्या आस्थापनेवर काम करणारे किंवा सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाही. तसेच केंद्रशासनाकडून किंवा राज्य शासनाकडून किंवा अंगीकृत संस्थेकडून कोणत्याही प्रकारचे नियमित मानधन घेणारी संस्था किंवा व्यक्ती पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाही.
- ५) संबंधिताने पूर्वी घेतलेल्या पुरस्काराचा तपशील, तसेच कृषि विभागाकडून किंवा इतर विभागाकडून मिळालेल्या पुरस्काराचा तपशील प्रमाणपत्रासह सादर करणे आवश्यक आहे.
- ६) संबंधितानी जिल्हा पोलीस अधिक्षक यांच्या स्वाक्षरीचा चारित्र्याचा दाखला मूळ प्रतीत सादर करणे आवश्यक आहे.

जिजामाता कृषिभूषण पुरस्कारासाठी परीक्षण व निरीक्षण समिती खालील प्रमाणे:-

➤ जिल्हास्तर समिती

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	अध्यक्ष
२.	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	सदस्य
३.	प्रकल्प संचालक (आत्मा)	सदस्य
४.	कृषि विकास अधिकारी जि.प. सातारा	सचिव

➤ **विभागस्तर समिती:-**

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	विभागीय कृषि सह संचालक	अध्यक्ष
२.	विभागीय पशुसंवर्धन सह संचालक	सदस्य
३.	मुख्यालयाचे, जिल्हयाचे जिल्हा अधिक्षक कृषि विकास अधिकारी	सदस्य
४.	विभागीय पणन अधिकारी	सदस्य
५.	संबंधित कृषि विद्यापिठाचे संचालक (विस्तार)	सदस्य
६.	वि.कृ.स.स. यांचे कार्यालयातील जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	सदस्य सचिव

➤ **आयुक्तालयस्तर समिती.**

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	आयुक्त (कृषि)	अध्यक्ष
२.	कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)	सदस्य
३.	कृषि संचालक (फलोत्पादन)	सदस्य
४.	कृषि संचालक (मृद संधारण)	सदस्य
५.	कृषि संचालक (आत्मा)	सदस्य
६.	कृषि संचालक (गुणनियंत्रण)	सदस्य
७.	व्यवस्थापकीय संचालक,महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ	सदस्य
८.	संचालक महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद	सदस्य
९.	आयुक्त पशुसंवर्धन	सदस्य
१०.	संबंधित कृषि सह संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)	सदस्य सचिव

निकष

- १) कृषि क्षेत्रात संघटनात्मक कार्यकरणा-या व्यक्तीला किंवा गटाला किंवा संस्थेला पुरस्कार देणेत प्रास्ता वीत करण्यात यावे. प्रास्तावीत गटाने किंवा संस्थेने केलेले कार्य संपूर्ण राज्याला दिशादर्शक असावे.
- २) प्रपत्रामध्ये माहिती देताना संबंधित शेतक-यांचे ई-मेल, वेबसाईट इत्यादी बाबींचा समावेश करून त्याचे कार्य व कार्यक्षेत्र हा मुद्दा विचारात घेणेत यावा.
- ३) प्रपत्रामध्ये माहिती देताना शेतक-यांचा आधारकार्ड नंबर व बँकेचा खाते क्रमांक यांसह त्यांची पार्श्वभूमी, शिक्षण केलेले कार्य त्यामुळे इतर शेतक-यांना झालेला फायदा या तपशिलासह संबंधितांनी शासन / कृषि क्षेत्रात सहभाग घेणे आवश्यक आहे.
- ४) शासकीय किंवा शासन अंगीकृत व सहकार संस्था(उदा.स्थानिक स्वराज्य संस्था, कृषि विद्यापिठे) यांच्या आस्थापनेवर काम करणारे किंवा सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाही. तसेच केंद्रशासनाकडून किंवा राज्य शासनाकडून किंवा अंगीकृत संस्थेकडून कोणत्याही प्रकारचे नियमित मानधन घेणारी संस्था किंवा व्यक्ती पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाही.
- ५) संबंधिताने पूर्वी घेतलेल्या पुरस्काराचा तपशील, तसेच कृषि विभागाकडून किंवा इतर विभागाकडून मिळालेल्या पुरस्काराचा तपशील प्रमाणपत्रासह सादर करणे आवश्यक आहे.
- ६) संबंधितानी जिल्हा पोलीस अधिक्षक यांच्या स्वाक्षरीचा चारित्र्याचा दाखला मूळ प्रतीत सादर करणे आवश्यक आहे.

- ७) जिजामाता कृषिभूषण पुरस्कारा साठी शेतीनिष्ठ पुरस्कार प्राप्त शेतक्यांनीच प्रस्ताव सादर करावा.
८) शासनाकडून दिल्या जाणा-या दोन पुरस्कारामधील अंतर किमान ५ वर्षा इतके असावे.

५. डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न पुरस्कारासाठी परीक्षण व निरीक्षण समिती खालील प्रमाणे:-

➤ जिल्हास्तर समिती

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	अध्यक्ष
२.	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	सदस्य
३.	प्रकल्प संचालक (आत्मा)	सदस्य
४.	कृषि विकास अधिकारी जि.प. सातारा	सचिव

➤ विभागस्तर समिती:-

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	विभागीय कृषि सह संचालक	अध्यक्ष
२.	विभागीय पशुसंवर्धन सह संचालक	सदस्य
३.	मुख्यालयाचे, जिल्हयाचे जिल्हा अधिक्षक कृषि विकास अधिकारी	सदस्य
४.	विभागीय पणन अधिकारी	सदस्य
५.	संबंधित कृषि विद्यापिठाचे संचालक (विस्तार)	सदस्य
६.	वि.कृ.स.स. यांचे कार्यालयातील जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	सदस्य सचिव

➤ आयुक्तालयस्तर समिती

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	आयुक्त (कृषि)	अध्यक्ष
२.	कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)	सदस्य
३.	कृषि संचालक (फलोत्पादन)	सदस्य
४.	कृषि संचालक (मृद संधारण)	सदस्य
५.	कृषि संचालक (आत्मा)	सदस्य
६.	कृषि संचालक (गुणनियंत्रण)	सदस्य
७.	व्यवस्थापकीय संचालक,महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ	सदस्य
८.	संचालक महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद	सदस्य
९.	आयुक्त पशुसंवर्धन	सदस्य
१०.	संबंधित कृषि सह संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)	सदस्य सचिव

निकष

- कृषि क्षेत्रात संघटनात्मक कार्यकरणा-या व्यक्तीला किंवा गटाला किंवा संस्थेला पुरस्कार देणेत प्रास्तावीत करण्यात यावे. प्रास्तावीत गटाने किंवा संस्थेने केलेले कार्य संपूर्ण राज्याला दिशादर्शक असावे.
- प्रपत्रामध्ये माहिती देताना संबंधित शेतक-यांचे ई-मेल, वेबसाईट इत्यादी बाबींचा समावेश करून त्याचे कार्य व कार्यक्षेत्र हा मुद्दा विचारात घेणेत यावा.

- ३) प्रपत्रामध्ये माहिती देताना शेतक-यांचा आधारकार्ड नंबर व बँकेचा खाते क्रमांक यांसह त्यांची पार्श्वभूमी, शिक्षण केलेले कार्य त्यामुळे इतर शेतक-यांना झालेला फायदा या तपशिलासह संबंधितांनी शासन / कृषि क्षेत्रात सहभाग घेणे आवश्यक आहे.
- ४) शासकीय किंवा शासन अंगीकृत व सहकार संस्था(उदा.स्थानिक स्वराज्य संस्था, कृषि विद्यापिठे) यांच्या आस्थापनेवर काम करणारे किंवा सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाही. तसेच केंद्रशासनाकडून किंवा राज्य शासनाकडून किंवा अंगीकृत संस्थेकडून कोणत्याही प्रकारचे नियमित मानधन घेणारी संस्था किंवा व्यक्ती पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाही.
- ५) संबंधिताने पूर्वी घेतलेल्या पुरस्काराचा तपशील, तसेच कृषि विभागाकडून किंवा इतर विभागाकडून मिळालेल्या पुरस्काराचा तपशील प्रमाणपत्रासह सादर करणे आवश्यक आहे.
- ६) संबंधितानी जिल्हा पोलीस अधिक्षक यांच्या स्वाक्षरीचा चारित्र्याचा दाखला मूळ प्रतीत सादर करणे आवश्यक आहे.

६. डॉ. जे.के.बसू सेंद्रीय व आधुनिक शेती पुरस्कारासाठी परीक्षण व निरीक्षण समिती खालील प्रमाणे

➤ तालुकास्तर समिती

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	पंचायत समिती सभापती	अध्यक्ष
२.	उप सभापती पंचायत समिती	सदस्य
३.	गट विकास अधिकारी	सदस्य
४.	तालुका कृषि अधिकारी	सदस्य
५.	कृषी अधिकारी पं.स.	सदस्य सचिव
६.	मुख्यालयाचे पशुधन विकास अधिकारी	सदस्य सचिव

➤ जिल्हास्तर समिती

अ.क्र	परीक्षण व निरीक्षण समिती	हुद्दा
१.	जिल्हा परिषद अध्यक्ष	अध्यक्ष
२.	कृषि,पशुसंवर्धन व दुग्ध व्यवसाय समितीचे सभापती	सदस्य
३.	अति. मुख्य कार्यकारी अधिकारी	सदस्य
४.	कृषि विकास अधिकारी	सदस्य सचिव
५.	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	सदस्य

निकष

सॅद्रीय शेंतीमध्ये उल्लेखनीय काम तसेच आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करून शेंतीचे उत्पादन करणारा सातारा जिल्हयातील कोणताही शेतकरी या पुरस्कारासाठी निवडीमध्ये भाग घेऊ शकेल. सदरचा पुरस्कार केवळ सातारा जिल्हा परिषदेच्या वतीने देणेत येतो व त्याचे वितरण दरवर्षी १ जुलै या दिवशी केले जाते. डॉ.जे.के.बसू हे आंतरराष्ट्रीय किर्तीचे मृदा शास्त्रज्ञ होते.सन १९२५ ते १९४० या काळात मध्यवर्ती ऊस संशोधन केंद्र पाडेगांव येथे त्यांनी पश्चिम महाराष्ट्रातील दक्षिण कालवा व वभागातील ऊस जमिनीचे सर्वेक्षण करून ऊसाखालील जमिनीचे वर्गीकरण केले.सदर सर्वेक्षणानुसार त्यांनी अ,ब,क,ड,ह,फ या जमिनींच्या प्रकारानुसार ऊस लागवडीसाठी दोन सरीतील अंतर,पाण्याच्या पाळया,ऊसाचे वाण,खतांच्या मात्रा निश्चित करण्याचे संशोधनात्मक कामकाज केले.भारतात अशा प्रकारचे मृद सर्वेक्षण करणारे महाराष्ट्र हे देशातील पहिलेच राज्य आहे.जमिनीच्या प्रकारानुसार ऊसाकरीता केलेल्या सदरहू शिफारशी मुळे ऊसाचे उत्पादन वाढू लागले व त्याचा बहूसंख्य शेतकऱ्यांना होऊ लागला.अशा प्रकारे महाराष्ट्रातील मृद सर्वेक्षणाच्या कामाचा पाया डॉ.जे.के.बसू यांच्या कारकिर्दीत घालण्यात आला.सन १९९९-२००० मध्ये त्यांचे सुपुत्र मा.श्री.रतिकान्त बसू यांनी सातारा जिल्हयास सहकुटुंब भेट दिली. त्याचवेळी पाडेगाव ऊस संशोधन केंद्रास देखील भेट देऊन सदर भेटीवेळी उपस्थित असलेले जिल्हा परिषदेचे तात्कालीन मुख्य कार्यकारी अधिकारी मा.श्री.दिलीप बंड यांचे कडे डॉ. जे.के.बसू यांचे स्मृती प्रिथ्यर्थ शेतकऱ्यांसाठी काही मदत करण्याचे मत मा.श्री.रतिकान्त बसू यांनी व्यक्त केले.त्यास अनुसरून सातारा जिल्हयातील सॅद्रीय व आधुनिक शेंती मध्ये उल्लेखनिय काम करणाऱ्या शेतकऱ्यांसाठी डॉ. जे.के.बसू सॅद्रीय व आधुनिक शेंती पुरस्कार देणेची संकल्पना बसू कुटुंबियांनी मान्य करून त्यासाठी त्यांनी रूपये १.०० लाखाची रक्कम कायम स्वरूपी ठेव जिल्हा परिषदेस सुपुर्द केली.सदर पुरस्कारासाठी व्यक्ती/संस्थांची निवड करणेसाठी मा.अध्यक्ष,जिल्हा परिषद यांचे अध्यक्षतेखाली निवड समिती निश्चित करण्यात आली आहे.जि.प.कडे सदरच्या ठेवीतून मिळणाऱ्या व्याजाच्या रक्कमेतून पुरस्कारासाठी निवड होणाऱ्या शेतकऱ्यांस बक्षिसाची रक्कम रोखीने दिली जात आहे.

७.यशवंतराव चव्हाण कृषि पर्यटन व यशवंतराव चव्हाण कृषि पर्यटन मित्र पुरस्कार:-

कृषि पर्यटन हा शेंतीपुरक व्यवसाय करण्यास अत्यंत योग्य भौगोलिक परिस्थिती सातारा जिल्हयात आहे. सदर व्यवसाय करण्यासाठी अनेक शेतकरी जिल्हयात इच्छूक असून सध्या अनेक शेतकरी कृषि पर्यटन व्यवसायाकडे वळले आहेत. सातारा जिल्हा परिषदेमार्फत स्वयंस्फूर्तीने कृषि पर्यटनास चालना देण्याचा प्रयत्न करीत आहे. या व्यवसायामध्ये शास्त्रोक्त पध्दतीने काम केल्यास व्यवसाय किफायतशीर होऊ शकतो व शेतकऱ्यास शेंती बरोबरच कृषि पर्यटन व्यवसायामधून देखील चांगला अर्थिक नफा मिळण्यास मदत होत आहे. सातारा जिल्हा परिषदेच्या कृषि पर्यटनाच्या चालना देण्याच्या धोरणास जिल्हयातील शेतकरी चांगला प्रतिसाद देत आहे. कृषि पर्यटन व्यवसायामध्ये उल्लेखनिय काम करणाऱ्या शेतकऱ्यांचा यशवंतराव चव्हाण कृषि पर्यटन गौरव पुरस्कार व कृषि पर्यटन व्यवसाय वाढीसाठी प्रयत्न करणाऱ्या शेतकऱ्यास यशवंतराव चव्हाण कृषि पर्यटनमित्र पुरस्कार या पुरस्काराने गौरवण्यासाठी सातारा जिल्हा परिषदेमार्फत सन २०१६-१७ पासून सुरूवात करण्यास हि सभा मंजूरी देत आहे. तसेच सदर पुरस्कारासाठी पुढील प्रमाणे कार्यपध्दती विहित करण्यात येत आहे.

❖ पुरस्काराचे नांव:- यशवंतराव चव्हाण कृषि पर्यटन गौरव पुरस्कार व यशवंतराव चव्हाण कृषि पर्यटनमित्र पुरस्कार.

❖ पुरस्कारासाठी पात्रता:-

कृषि पर्यटन व्यवसायामध्ये तसेच त्याचे प्रसारासाठी उल्लेखनिय काम करणारा सातारा जिल्हयातील कोणताही कृषि पर्यटन केंद्र चालक शेतकरी सदर पुरस्कारासाठी निवडीमध्ये भाग घेऊ शकेल.

❖ पुरस्काराचे गुणांकनासाठी कार्यपध्दती :-

सदर पुरस्कार मागील ३ अर्थिक वर्षी शेतकयाने केलेल्या कामकाजाचा काला वधी मुल्यांकनासाठी गृहीत धरण्यात येईल.मुल्यांकनासाठी कृषि विकास अधिकारी यांनी दोन्ही पुरस्कारांसाठी स्वतंत्र मुद्देनिहाय प्रपत्र विहित करावे व त्यामध्ये शेती बरोबर कृषि पर्यटनाच्या सर्वांगीन बाबींचा समावेश करावा.सदरचे प्रपत्राद्वारे एकूण ४५० गुणांचे गुणांकन करावे त्यापैकी १५० गुण पंचायत समितीस्तरावर तर ३०० गुण जिल्हास्तरावर देण्यासाठी निश्चित करावे.

❖ पुरस्कारार्थीचे निवडीसाठी निवड समितीची रचना :-

सदरच्या दोन्ही पुरस्कारार्थीचे निवडीसाठी पंचायत समिती व जिल्हा परिषद स्तरावर समिती राहिल. पंचायत समितीस्तरावर संबंधित पंचायत समितीचे सभापती यांचे अध्यक्षतेखाली गट विकास अधिकारी व कृषि अधिकारी पं.स. अशी एकूण ३ सदस्यीय समिती राहिल.कृषि अधिकारी पं.स.सदर समितीचे सदस्य सचिव म्हणून कामकाज पाहतील.सदर समितीद्वारे प्राप्त प्रस्तावातील शेतक-याचे कृषि पर्यटन केंद्राची/कामाची क्षेत्रीय पाहणी करून १५० गुणांपैकी योग्य गुण देऊन प्रस्ताव जि.प.ला सादर करतील. जिल्हास्तरावर मा.अध्यक्ष,जिल्हा परिषद सातारा यांचे अध्यक्षतेखाली, मा. सभापती, कृषि व पशुसंवर्धन समिती, अति.मुख्य कार्यकारी अधिकारी व कृषि विकास अधिकारी अशी एकूण ४ सदस्यांची समिती राहिल. कृषि विकास अधिकारी जि.प.सदर समितीचे सदस्य सचिव म्हणून कामकाज पाहतील.सदर समितीद्वारे प्राप्त प्रस्तावातील शेतकयाचे शेतीच्या व कृषि पर्यटन केंद्राच्या विकासाची क्षेत्रीय पाहणी करून ३०० गुणांपैकी योग्य गुण देतील.अशा रीतीने पं.स.स्तर अधिक जि.प.स्तर मिळून एकूण ४५० गुणांपैकी मिळालेले गुण एकत्र करून गुणानुक्रम निश्चित करावा व त्यामधून शेतकयांची पुरस्कारासाठी निवड करावी. पुरस्कारार्थी निवडीची संख्या निश्चित करणेचा अधिकार समितीचे अध्यक्ष यांना राहतील.

❖ पुरस्काराचे वितरण व कालावधी:-

पुरस्कारासाठी निवड झालेल्या पुरस्कारार्थींना सातारा जिल्हा परिषदेमार्फत प्रमाणपत्र, स्मृतीचीन्ह, पुष्पगुच्छ, शाल, श्रीफळ यांचे सन्मानपुर्वक वितरण करावे. पुरस्कारार्थींना दर वर्षी १ जुलै या कृषिदिन कार्यक्राममध्ये इत्यादींचे सन्मानपुर्वक वितरीत करावे.

❖ जिल्हा परिषद स्वीय निधीतील व्यक्तीगत लाभाच्या योजना

जिल्हा परिषद स्वीय निधीमधून अल्प/अत्यल्प भुधारक शेतकरी/मागासवर्गीय शेतकरी/महीला शेतक-यांना सायकल कोळपी,स्प्रेपंप,कडबाकुटी यंत्र,ताडपत्री, सुधारीत/संकरीत बियाणे,युरीया ब्रिकेट,गांडूळ कल्चर/खत,नारळ रोपे,पाईप, विद्युत पंपसंच, डिझेल इंजिन इत्यादी बाबींचा ५० टक्के अनुदानावर लाभ देणेत येतो. तसेच जिल्हयातील विविध सहकारी संस्था/साखर कारखाने /कृषि उत्पन्न बाजार समित्या यांचेमार्फत आयोजित केल्या जाणाऱ्या कृषि प्रदर्शनामध्ये जिल्हा परिषदेच्या वतीने सहभाग घेऊन कृषि उत्पादन वाढीचे तंत्रज्ञानाचा प्रसार व प्रचार करणेत येतो. त्याचप्रमाणे सन २०१४-१५ पासून जिल्हयात कृषि पर्यटन व्य वसायाच्या माध्यमातून शेतकऱ्यांना अर्थिक फायदा मिळविण्याच्या दृष्टीकोनातून कृषि पर्यटनास चालना देणे करीता जिल्हा परिषदेच्या स्विय निधीमधून शेतकऱ्यांना अर्थसहाय्य देणेची नाविन्यपूर्ण योजना राबविण्यात येत आहे.

८) नाविन्यपूर्ण योजना अंतर्गत कृषि पर्यटन केंद्र प्रशिक्षण:-

सातारा जिल्हा हा पर्यटनाचा जिल्हा म्हणून ओळखला जातो. परंतु शेती क्षेत्र ही पर्यटनाचे स्थळ होऊ शकेल. यातून “कृषि पर्यटन”या संकल्पनेचा उदय झाला. या योजनेची वैशिष्ट्ये

- १) कृषि विज्ञान केंद्रद्वारे प्रशिक्षणाचे आयोजन.
- २) महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ येथे कृषि संलग्न विभागासोबत कार्यशाळेचे आयोजन.
- ३) जिल्हा परिषद स्वनिधी मधून कृषि पर्यटनास चालना देणेची योजना.

९) नाविन्यपूर्ण योजना अंतर्गत सातारा ऑर्गॅनिक उपक्रमास चालना देणे :-

देशात हरित क्रांतीनंतर अन्नधान्य व कृषि उत्पादन वाढीसाठी सुधारित, संकरीत जातीच्या बियाणेचा वापर वाढला तसेच अधिक उत्पादन काढण्यासाठी सिंचन सुविधा, रासायनिक खतांचा वापर, पिकांवरील किड/रोगांचे नियंत्रणासाठी किटकनाशके/बुरशीनाशके यांचा वापर शेतकरी मोठ्या प्रमाणावर करू लागले, सुरवातीच्या काळात रासायनिक खताला प्रतिसाद मिळाल्याने कृषि उत्पादनात देखील मोठ्या प्रमाणावर वाढ झाली. परंतु मर्यादित क्षेत्रातून अधिकाधिक कृषि उत्पादन वाढीसाठी शेतक-यांमध्ये स्पर्धा होऊन रासायनिक खते, किटकनाशके व सिंचनाचा अतिरिक्त वापर होऊन लागला आहे. त्याचे दुष्परिणाम गेल्या काही वर्षांपासून दिसून येत आहे. जमिनीचे आरोग्य बिघडून शेती उत्पादनामध्ये रासायनिक खतांचे, किटकनाशकांचे अंश राहिल्याने विषयुक्त अन्नाचे सेवन होऊन लोकांच्या आरोग्याच्या गंभीर समस्या निर्माण झाल्या आहेत. या दुष्परिणामांवर उपाययोजना म्हणून सेंद्रीय शेती पध्दतीचा अंगीकार करणे ही काळाची गरज निर्माण झालेली आहे.

त्यासाठी सेंद्रीय शेतीचे महत्त्व पटवून देणे, सेंद्रीय कृषि उत्पादनांचे आरोग्याच्या दृष्टिने फायदे, विषमुक्त अन्न म्हणजे काय, सेंद्रीय शेतीस प्रोत्साहन देणे, सेंद्रीय शेतमालास बाजारपेठ उपलब्ध करून देणे, सेंद्रीय शेती बाबत तज्ञांमार्फत शालेय विद्यार्थ्यांना सेंद्रीय शेती कशी व का करायची याचे महत्त्व पटवून देण्यासाठी प्रशिक्षण देणे इत्यादी साठी सातारा जिल्हा परिषदेमार्फत सन २०१५-१६ पासून सातारा ऑर्गॅनिक हा नाविन्यपूर्ण उपक्रम राबविण्यात येत आहे. सातारा ऑर्गॅनिक उपक्रमांतर्गत तालुक्यात सेंद्रीय शेती करणारे ३२ शेतक-यांची तालुका तज्ञ मार्गदर्शक म्हणून नेमणुक करण्यात आली आहे. या उपक्रमांतर्गत वर नमुद केले प्रमाणे सेंद्रीय शेतीच्या विविध संकल्पना शालेय विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष शेतक-यांचे शेतावर पाहण्यास व अनुभवण्यास मिळणेसाठी शालेय विद्यार्थ्यांच्या सहलीचे आयोजन करणेत आले आहे. शालेय विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केल्याचे मोबदल्यात त्यांना कृषि विभागा मार्फत मानधनपोटी अनुदान ही देण्यात येत आहे. योजनेंतर्गत नेमणुक केलेल्या मार्गदर्शक तज्ञावर विविध जबाबदा-या निश्चित करणेत आल्या आहेत.

योजनेचा उद्देश:-

शालेय विद्यार्थ्यांना सेंद्रीय शेतीचे महत्व पटवून देऊन सेंद्रीय कृषि उत्पादन घेण्याबाबतच्या संकल्पनेचा विस्तार घरोघरी पोहचविणे हा प्रमुख उद्देश प्रस्तावित योजनेमधून साध्य करावयाचा आहे. सेंद्रीय शेतीच्या विवध संकल्पना शालेय विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष शेतक-यांचे शेतावर पाहण्यास व अनुभवल्यास मिळणेसाठी विवद्यार्थ्यांच्या सहलींचे आयोजन तालुक्यासाठी नेमलेल्या तज्ञ मार्गदर्शक शेतक-यांचे शेतावर करणेत आले आहे.जेणेकरुन विद्यार्थी सेंद्रीय शेतीची संकल्पना आत्मसात करतील तसेच सेंद्रीय शेतीचे महत्व वाढीस लागेल व त्याचा प्रचार व प्रसार करतील.

जिल्हा परिषद सेस निधी मधून शेतकऱ्यांना व्यक्तीगत लाभाच्या खालील प्रमुख योजनांचा लाभ देण्यात येतो.

- १) **शेतकऱ्यांना अनुदानावर कडबाकुट्टी यंत्र वाटप योजना :-** जनावरांना वापरण्यात येणाऱ्या चायाची उपयुक्तता वाढविणेसाठी जिल्हा परिषदेच्या सेस निधीमधून शेतकऱ्यांना ५० टक्के अनुदानावर कडबाकुट्टी यंत्राचे वाटप करण्यात येते.यामध्ये अल्प,अत्यल्प भुधारक शेतकरी,महीला शेतकरी,अपंग शेतकरी व मागासवर्गीय शेतकऱ्यांना प्राधान्य दिले जाते.
- २) **शेतकऱ्यांना अनुदानावर सिंचन साहीत्याचे वाटप करणेची योजना :-** ज्या शेतकऱ्यांकडे पिकांना पाणी देण्यासाठी सिंचन सुविधा उपलब्ध आहे अशा गरजू शेतकऱ्यांना विद्युत्पंपसंच,डीझेल इंजिन अथवा पेट्रोलडीझेल इंजिन तसेच एचडीपीई पाईप सारख्या सिंचन साहीत्याचे ५० टक्के अनुदानावर वाटप केले जाते. यामध्ये अल्प,अत्यल्प भुधारक शेतकरी,महीला शेतकरी,अपंग शेतकरी व मागासवर्गीय शेतकऱ्यांना प्राधान्य दिले जाते.
- ३) **शेतकऱ्यांना अनुदानावर ताडपत्री वाटप योजना :-** धान्याचे पावसापासून संरक्षण करणे, मळणी वेळी धान्याची साठवणूक करणे इत्यादी साठी शेतकऱ्यांना ५० टक्के अनुदानावर ताडपत्रीचे वाटप जिल्हा परिषद सेस योजनेमधून केले जाते. यामध्ये अल्प,अत्यल्प भुधारक शेतकरी,महीला शेतकरी,अपंग शेतकरी व मागासवर्गीय शेतकऱ्यांना प्राधान्य दिले जाते.
- ४) **शेतकऱ्यांना अनुदानावर सुधारीत/संकरीत बियाणे वाटप योजना :-** बियाणे बदलाचा दर वाढवून पिकांचे प्रति हेक्टरी उत्पादकता वाढविणेसाठी शेतकऱ्यांना ५० टक्के अनुदानावर भात,ज्वारी, बाजरी,मका,सोयाबीन,भुईमुग,वाटाणा,घेवडा इत्यादी पिकांचे संकरीत/सुधारीत वाणाचे बियाणेचे वाटप केले जाते. यामध्ये अल्प,अत्यल्प भुधारक शेतकरी,महीला शेतकरी,अपंग शेतकरी व मागासवर्गीय शेतकऱ्यांना प्राधान्य दिले जाते.
- ५) **शेतकऱ्यांना अनुदानावर पिक संरक्षण आयुधांचे वाटप करणेची योजना :-** पिकांचे किड व रोगा पासून संरक्षण करणेसाठी शेतकऱ्यांना बॅटरी ऑपरेटेड स्प्रेपंप,इंपोर्टेड स्प्रेपंप,एचटीपी स्प्रेपंप इत्यादी पिक

संरक्षण आयुधांचे वाटप ५० अनुदानावर वाटप केले जाते. यामध्ये अल्प,अत्यल्प भुधारक शेतकरी,महीला शेतकरी,अपंग शेतकरी व मागासवर्गीय शेतकऱ्यांना प्राधान्य दिले जाते.

- ६) **शेतकऱ्यांना अनुदानावर सायकल कोळ्यांचे वाटप योजना :-** पिकातील आंतरमशागतीचे काम करणे,तण नियंत्रण करणे यासाठी शेतकऱ्यांना ५० टक्के अनुदानावर सायकल कोळ्यांचे वाटप केले जाते. यामध्ये अल्प,अत्यल्प भुधारक शेतकरी,महीला शेतकरी,अपंग शेतकरी व मागासवर्गीय शेतकऱ्यांना प्राधान्य दिले जाते.
- ७) **शेतकऱ्यांना कृषि पर्यटनासाठी प्रोत्साहन देणेची योजना :-** कृषि पर्यटनास चालना देणेसाठी व सदरचा व्यवसाय शास्त्रोक्त पध्दतीने करणेसाठी इच्छूक शेतकऱ्यांना कृषि पर्यटना संबंधीचे तज्ञ व्यक्तींकडून ३ दिवसांचे निवासी प्रशिक्षण कृषि विज्ञान केंद्राचे ठीकाणी दिले जाते.कृषि पर्यटन व्य वसायामध्ये शेतकऱ्यांना येणाऱ्या अडीअडचणी सोडविण्यासाठी सर्व संबंधितांची शेतकऱ्यां समवेत चर्चा घड वून आणणेसाठी सभा,चर्चासत्रांचे आयोजन देखील जिल्हा परिषदे मार्फत केले जाते.
- ८) **शेतकऱ्यांना सेंद्रीय शेतीस प्रोत्साहन देणेच्या योजना :-** सेंद्रीय शेतीचे उत्पादनासाठी शेतकऱ्यांना प्रोत्साहन देणे करीता सातारा ऑरगॅनिक या नावाने जिल्हा परिषदे मार्फत सन २०१५-१६ पासून नार् वन्यपुर्ण उपक्रम राबविला जात आहे.यामध्ये शेतकऱ्यांच्या सहभागातून सेंद्रीय शेत मालाची विक्री करण्यासाठी जिल्हा परिषदेमार्फत सातारा येथे प्रायोगिक तत्वावर विक्री केंद्र सुरू करून देण्यात आले आहे त्याच प्रमाणे या उपक्रमांतर्गत शेतकऱ्यांचे चर्चासत्र,मेळावे,प्रशिक्षण व क्षेत्रीय भेटींचे आयोजन देखील करण्यात येत आहे.
